

στάσεως, Θεογρώστῳ πρεσβυτέρῳ. δ') Τοῦ αὐτοῦ Περὶ τῶν τριῶν ἡμερονυκτῶν τῆς ταφῆς τοῦ Κυρίου, Τιμοθέῳ Ἀραγγώστῃ. ε') Ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον¹. σ') Τοῦ ἐν ἀγίοις Τίτου ἐπισκόπου Βόστρων καὶ ἄλλων τινῶν Ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον².

Ξ'.

ΟΜΟΙΑ

Τὸ τεῦχος τοῦτο εἰ καὶ φέρει ἐπιγραφὴν: «Ἐρμηνεία τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον», ἀλλ' ὅμως καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἔτερους Εὐαγγελιστάς, Μάρκον, Ἰωάννην, καὶ Λουκᾶν περιέχει Ἐρμηνείαν, μηδὲν παραλλάττουσαν τῇ ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει. Σύγκειται μὲν οὖν ἐκ φύλλων 380 σχῆματος τετάρτου καὶ ἐστὶ γεγραμμένον περὶ τὴν IA' ἑκατονταετηρίδα. Εὑρηνται δ' ἐν αὐτῷ ἐπιπλέον καὶ τὰ ἔξης:

α') Εὐσεβίου Παμφίλου Περὶ τῆς τριημέρου ταφῆς τοῦ Κυρίου. β') Ἰσιδώρου Πηλονοσίων Περὶ τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἀραστάσεως, Ἐπιστολὴ Θεογρώστῳ πρεσβυτέρῳ. γ') Τοῦ αὐτοῦ Περὶ τῶν τριῶν ἡμερονυκτῶν τῆς ταφῆς τοῦ Κυρίου, Τιμοθέῳ ἀραγγώστῃ. δ') Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου Περὶ τῶν μνήματος τοῦ Κυρίου Ἀγγέλων.

ΞΑ'.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Οὐκ ἔχομεν δὲ τι καὶ εἴποιμεν περὶ τοῦ τίς ὁ τὴν Ἐρμηνείαν ταύτην ἐκπονήσας· τοῦτο μέν, δι: λελώθηται τοῦ τεύχους ἡ ἀρχή, ἐπτὰ μόνων φύλλων ἐκ τῆς Πρὸς Ρωμαίους τὴν λώ-
βην διαφυγόντων τοῦτο δέ, δι: στέρεται ἡ τῆς Ἱερᾶς μονῆς βιβλιοθήκη πολλῶν τῶν τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐρμηνευτῶν, ἵνα τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀντιβολὴν ποιησώμεθα. Πολὺ γάρ, ως ὄρωμεν, ἔχει τὸ διαφέρον πρὸς τὴν Ἐρμηνείαν τοῦ Χρυσοστόμου, τὴν τοῦ Θεοδωρῆτον, τὴν τοῦ Οἰκουμενίου, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν τοῦ Θεοφυλάκτου (εἰ καὶ τὸ χειρόγραφον προγενέστερόν ἐστι τῆς τοῦ τελευταίου τούτου ἡλικίας). Καὶ δὴ ἵν' ἔχωσιν οἱ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλολογίας τρόφιμοι διαγνῶναι τὰ περὶ τούτου παρατιθέμεθα παρὰ πόδας τεμάχιον τι ἐκ τῆς A' πρὸς Κορινθίους, κεφ. α', στίχ. 1, μετὰ καὶ τῆς εἰς τὴν Ἐπιστολὴν Ὑποθέσεως. "Ἐστι μὲν οὖν τὸ τεῦχος συγκεί-
μενον ἐκ φύλλων 150 ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ, γραφὴν δὲ ἐμφαίνον τῆς I' ἑκατονταετηρίδος ἀρχομένης, καὶ γραφικῶν ἀμαρτημάτων πλῆρες. Καὶ τὸ μὲν κείμενον καὶ αἱ τῶν Ἐπιστολῶν Ὑποθέσεις μικροῖς ἀγκυλωτοῖς ἐχαράχθησαν γράμμασιν ἢ δὲ Ἐρμηνεία τοῖς συνήθεσι κοινοῖς. Ἐν τῷ τέλει δὲ φέρεται ἐπιγραφὴ γράμμασιν ἀγκυλωτοῖς ὑπὸ τῆς αὐτῆς κεχαραγμένη χειρός, οὕτως ἔχουσα: «Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίου πόλεως πρὸς Μαρτρού ἀρτι-
γραφέα περὶ ὁρ[θῆς;] ζωῆς». Μή ποτ' οὖν ὁ Γερμανὸς οὗτός ἐστιν ὁ τὴν Ἐρμηνείαν ἐκπε-
λωτής (ώς ἐν τῷ ἐφεξῆς τεύχει ἐπιγράφονται), ἀπέρ δὲ σοφὸς Κοντογόνης, τῇ τοῦ Καβίου ἐπόμενος μαρτυρίᾳ, ἀναφέρει ως ἀνέκδοτα [Βλ. Φιλολογ. καὶ Κριτ. Ἰστορ. τόμ. B', σελ. 42]. Ἐκδέδονται δὲ ὅμως ἀμφότερα πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ Ματθαῖην ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ἀρεχδότοις αὐτοῦ, ωςαύτως δὲ καὶ αἱ ἀμέσως φερόμεναι δύο τοῦ Ἰσιδώρου ἐπιστολαὶ Θεογρώστῳ πρεσβυτέρῳ καὶ Τιμοθέῳ ἀναγνώστῃ [Christian. Frider. Matthei Anecd. Graeca, τόμ. II, σελ. 62—69. Mosq. 1774], καθ' ἡμᾶς δὲ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ χαρδινάλεως Ἀγγέλου Μαΐου ἐν τῇ αὐτοῦ Νέᾳ Συλλογῇ πα-
λαιῶν συγγραφέων [Scrip. veter. Nov. Collect. τόμ. I, σελ. 267, x. ἐφ. Rom. 1825—1831].

¹ Η Ἐρμηνεία αὗτη ἔστιν εἶναι τοῦ καὶ τὴν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, ως περ σεσημείωται ἀνωτέρω, ἐπιτομὴν ποιη-
σμένου.

² Τὰ συμφώνως τοῖς ἀλλοῖς Εὐαγγελισταῖς ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν εἰρημένα, ταῦτα ως ἐν ἔκεινοις ἐρμηνευθέντα,
ἐνταῦθα οὐχ ἐρμηνεύονται.

πονηκώς; εἴθισται γάρ παρά τισι τῶν παλαιῶν ἀντιγραφέων καὶ τῷ τέλει τῆς βίβλου τὴν τῆς ἀρχῆς προστιθέναι ἐπιγράφην. Εἰ δὲ οὕτως ἔχει, οὐκ ἀπεικός υπολαβεῖν αὐτὸν εἶναι τὸν Α' ἐν ὁμονύμοις τῆς Κωνσταντίνου πατριάρχαις, τὸν Ὁμολογητήν, ἀνδρα τῶν ἐπισημοτάτων ἐν λόγοις καὶ ὑπὲρ τῶν τῆς πίστεως δρθῶν δογμάτων στεφρώτατα ἀγωνισάμενον κατὰ τοῦ θηριωνύμου ἔκείνου αὐτοκράτορος καὶ πρώτου τῶν εἰκονομάχων λέοντος τοῦ Ἰσαύρου.

• Πόθεςις.

Ἄγηκοώς δὲ Ἀπόστολος, ὡς πολλῇ παρὰ Κορινθίοις διχόροια γέγονε, ψευδαποστόλων τινῶν σχίσματα ἐκ αὐτοῖς ποιησάντων, γράφει τὴν Ἐπιστολὴν διορθούμενος ἄπαντα. Ἡρ δὲ ταῦτα αὐτῷ τὰ ἀμαρτήματα. Πρῶτον μέρ, τὸ μερίδας πολλὰς γενέσθαι παρ' αὐτοῖς, καὶ τοῖς μὲν ὡς πλουσίοις προσκετεῖσθαι αὐτούς, τοῖς δὲ ὡς σοφοῖς καὶ πλέον τι δυναμέροις διδάσκειν αὐτούς. Δεύτερον, τὸ ταῖς μητρόνταις συγγίγεσθαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ μέρᾳ φρονεῖν. Καὶ μετὰ τοῦτο περὶ γαστριμαργίας. Εἰς τοσοῦτο γὰρ ἐκρατήθησαν τὰ πρᾶγματα, ὡς καὶ εἰδωλοθύτων ἀπτεσθαι. Ἀλλοι πάλιν μάχας ἔχοντες καὶ φιλορεικίας περὶ χρημάτων, τοῖς ἐξω δικαιστηρίοις ἐπέτρεπτον ἔαντούς. Ἡρ τι καὶ ἔτερον πλημμέλημα παρ' αὐτοῖς, τὸ καθ' ἔαντούς ἐσθίειν ἐν ἐκκλησίαις καὶ μὴ μεταδιδόνται τοῖς δεομέροις. Μετὰ τούτων καὶ ἔτερον ἐπιλημμέλοντ, ἐπὶ τοῖς χαρίουσι μέρα φυσῶντες καὶ ἀπὸ τούτου ἐκπίπτοντες εἰχον γὰρ καὶ ζηλοτύπως ιδεῖν πρὸς ἀλλήλους καὶ διέσπω τὴν ἐκκλησίαν. Καὶ δὲ περὶ τῆς Ἀναστάσεως δὲ αὐτοῖς ἐχώλενε Λόγος. Ταῦτα αὐτῷ ὑπόθεσις γέγονε τῆς Ἐπιστολῆς, καὶ ἔτερα δέ, ἀντὶ οὐκ ἔστι λέγειν κατὰ μέρος.

• Ερμηνεία.

Α' **Κορ. α', 1]** Ἐπειδὴ εἰς μερίδας πολλὰς κατετέμπορτο, καὶ οἱ μὲν τούτον, οἱ δὲ ἐκείνου προσηγορεύοντο, τοῦτο δὲ αὐτοῖς ἀρείρητο καὶ χριστιανοῖς ἔτι προσαγορεύεσθαι δρα πῶς ἐν ἀρχαῖς διὰ πάντων αὐτοὺς ἀγαμικήσκει τὸν ὄνοματος τοῦ Χριστοῦ λέγων: «Παῦλος κλητὸς Ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῦ ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, χάρις ὑμῖν ἀπὸ Θεοῦ Πατρός, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστῶ ἐπὶ τῇ χάριτι τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἀπεκαλύψθη ἐν ὑμῖν ἀπεκδεχομένοις τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δις καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἀνεγκλήτους, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πιστὸς δὲ θεὸς δι' οὐ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς διὰ τοῦ ὄνοματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ὅρα τὴν συνέχειαν τοῦ ὄνοματος τοῦ Χριστοῦ. Οθεν, δηλορότι οὐ εἰκῇ τοῦτο καὶ ἀπλῶς ἐποίει, ἀλλὰ τῇ πυκνότητι τῆς καλῆς ταύτης προσηγορίας, τῇ πρόσκλησιν καὶ τὴν ἀπόσχισιν καὶ τὴν ἀφ' ἑτέρων προσηγορίαν αὐτῶν ἀφαιρῶν.

(Ἐκ τῶν τέλους).

Φελλήμ. 4—20]. Ὑπὲρ δούλου μὲν γράφεται ἡ Ἐπιστολή, καὶ ταῦτα ἀποδράσακτο καὶ ἔτι καὶ κλέψαντος, ὀφεληθέντος δὲ διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀποστόλου. Πολλὰ δὲ καὶ ἐκ ταύτης τὰ χρήσμα. Ἐν μὲν καὶ πρῶτον, τὸ σπουδατόν εἰκαί τινάς [γρ. Ε τινά] περὶ πάντας εἰ γὰρ Παῦλος ὑπὲρ δραπέτου καὶ κλέπτου μεταρροοῦκτος τοσαντρ

ποιεῖται σπουδήρ, πολλῷ μᾶλλον οὐτε ἡμᾶς προσήκει φαθύμους εἶναι περὶ τιας τῶν ἀδελφῶν. Δεύτερον, διὰ τὸ δουλικὸν γέρος οὐ δεῖ ἀπογινώσκειν, καὶ εἰς ἐσχάτην ἐλάσῃ κακίαν· διὰ τὸ μὲν κακόντης καὶ δραπέτης οὐτω γέροντες ἐνάρετος. Τρίτον, διὰ τοὺς δούλους ἀποσπᾶν τῶν δεσπότων οὐ προσήκει· εἰ διὰ Παῦλος οὗτω θαρρῶν τῷ Φιλίμονι, τὸν Ὀρησιψον οὗτως εὐχρηστον αὐτῷ ὅντα πρὸς διακονίαν, οὐκ ἡθέλησε κατασχεῖν, παρὰ γνώμην τοῦ δεσπότου, πολλῷ μᾶλλον ἡμᾶς τοῦτο ποιεῖν οὐ χρή· εἰ διὰ θαυμαστός ἐστιν διὰ οἰκέτης, ταῦτη μάλιστα πρέπει αὐτὸν ἐν τῇ δουλείᾳ μέρειν καὶ τὴν δεσποτείαν ἐπιγινώσκειν, ἵνα εὐχρηστος πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ γένηται.

Αὐτόθ. 20—23]. Τοντέστι τῷ Κυρίῳ δίδως τὴν χάριν, οὐκ ἔμοι.

Πρὸς Φιλίμονα ἐγράφη ἀπὸ Ρώμης. Στίχοι μὲν.

Οἱ πάντες στίχοι πετακισχίδιοι τριακόσιοι μη'.

Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντί[ρου]πόλεως πρὸς Μαρτρον ἀντιγραφέα περὶ δρ[ον;] ζωῆς.

ΞΒ'.

ΟΜΟΙΑ

Τεῦχος ἐν φύλλῳ ὑπὸ ἀμαθοῦς ἀντιγραφέως γεγραμμένον περὶ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα. Σύγχειται ἐκ φύλλων 192 καὶ περιλαμβάνει τὰς ἐφεξῆς τοῦ Παύλου Ἐπιστολάς: α') Τὴν πρὸς Ρωμαίους. β') Τὰς πρὸς Κορινθίους Α' καὶ Β'. γ') Τὴν πρὸς Γαλάτας. δ') Τὴν πρὸς Ἐφεσίους. ε') Τὴν πρὸς Φιλιππησίους. σ') Τὴν πρὸς Κολασσαῖς. ζ') Τὴν πρὸς Θεσσαλονικῆς Α'. η') Τὴν πρὸς Ἐβραίους, καὶ θ') Τὴν πρὸς Τιμόθεον Α'. Καίτοι δὲ ἐπιγραφόμενον: «Τοῦ ἀγίου Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολήν», ἔστιν διμως ἐπιτομή τις ἐκ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου Ἐρμηνειῶν εἰς τὰς σημειώσεις Ἐπιστολάς.

ΞΓ'.

ΟΜΟΙΑ

Τεῦχος ἐν σχήματι τετάρτου περιέχον φύλλα 227, καλῶς δὲ γεγραμμένον περὶ τὴν ΙΑ' ἥ ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα. Περιλαμβάνει δὲ τρεῖς μόνας Ἐπιστολάς, ήτοι α') Τὴν πρὸς Ρωμαίους, καὶ β') Τὴν πρὸς Κορινθίους Α' καὶ Β', μετὰ καὶ τῆς Ἐρμηνείας αὐτῶν, δύοις αὖσης τῇ τοῦ ΙΕ' τεύχους. Χειρὶ δὲ μεταγενεστέρου τινός, τῆς ΙΔ' ἰσως ἑκατονταετηρίδος, προσέθηκεν ἐν τοῖς προσθίσις δυσὶν ἀγράφοις φύλλοις τοῦ τεύχους τὸ ἔξης, διπερ τακτέον πάντως ἐν τοῖς ὑποβολιμαίοις: Ἐρωταποκρίσεις τῶν δύο μεγάλων ἀρχιερέων, ἦγουν Βασιλείου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὡς αἱ μὲν ἐρωτήσεις Βασιλείου εἰσίν, αἱ δὲ τούτων λύσεις Γρηγορίου¹.

¹ Παρατίθεμενα ὡδε τεμάχιόν τι ἐξ αὐτῶν: «Περὶ τῆς ἐκ Πατρὸς γεννήσεως δηλαδὴ τοῦ μονογενοῦς Γίοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐτσάρκου οἰκογονίας αὐτοῦ καὶ λοιπῶν χεραλατῶν. — 'Ἐρ. 'Ἄρα δυνατόρ δοτί τινα διηγήσασθαι περὶ τῆς ἐκ Πατρὸς γεννήσεως τοῦ μονογενοῦς Γίοῦ τοῦ Θεοῦ; — 'Ἀπ. Ναΐ. Εἴτε μετὰ τὸν Πατέρα πρὸ τοῦ Γίοῦ διηγήσηται. Δεῖ διὰ πρῶτον τὸν διηγούμενον εἶναι, οὗ μέλλει τὴν γέννησιν διηγήσασθαι. 'Ο γὰρ Πατήρ τὴν γέννησαν τοῦ μονογενοῦς Γίοῦ αὐτοῦ οὐσιωδῶς παρεσιώπησε. — 'Ἐρ. 'Ἄρ' οὐκ ἔφεκε τὰ μέλη τῆς Θεοτόκου ἢ πρὸς αὐτὴν ἐνδημία τοῦ Γίοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐπεὶ πῦρ καταραλίσκον δοτός ἐστι καὶ ἀπρόσειτος; — 'Ἀπ. Οὐμερούντος οὐδὲν ἐτὸλμητον τὴν γέννησιν αὐτοῦ παρεκτάσσει τὸ σύκολον αὐτὴν ἐλυμήτατο, ὑπὸ γαστρὶ φερόμενος παρ' αὐτῆς κτλ.»

ΞΔ'.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΝ

Τεῦχος ἐν σχήματι δύδου περὶ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα γεγραμμένον, ἐκ φύλλων δὲ 145· συγκείμενον. Περιλαμβάνει 'Ἐρμηνείαν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, διηρημένην εἰς Λόγους ΚΔ', καὶ κεφάλαια ΟΒ'. "Εστι δὲ ἡ τοῦ Ἀρθρού Καισαρείας.

ΞΕ'—ΞΓ'.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΨΑΛΤΗΡΑ

'Αμφότερα τὰ τεύχη ταῦτα ἀπαρτίζουσιν ἐν σώματι τετάρτου μεγάλου, ὃν τὸ μὲν ΞΕ' ἐκ 321 φύλλων συγκείμενον ἐλλιπὲς δ' ὃν τῆς ἀρχῆς ἀρχεται ἀπὸ τοῦ Δ' Ψαλμοῦ καὶ τελευτᾶς εἰς τὸν ΠΔ'. τὸ δὲ ΞΓ' περιλαμβάνει ἐν φύλλοις 225 πάντας τοὺς λοιποὺς Ψαλμοὺς μέχρι τέλους τοῦ Ψαλτήρος. Ἐκπεπόνηται δὲ καὶ τὰ δύο ύφ' ἐνδὲς καὶ τοῦ αὐτοῦ γραφέως περὶ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα. Τίνος μὲν οὖν τῶν πολλῶν ἀρχαίων Ὑπομνηματιστῶν τοῦ Ψαλτήρος ἐστιν ἡ 'Ἐρμηνεία' ἡδε ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν λέγειν. "Οτι δ' οὐκ ἐστι τοῦ Ζιγαβηροῦ, ἡ πρὸς ἔκεινον ἀντιπαραβολὴ ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς. Χάριν γοῦν τῶν φιλολογούντων παρατίθεμεθα ἐν ὑποσημειώσει τεμάχιον τις ἐκ τοῦ Θ' Ψαλμοῦ, ἵνα σκοπήσωσι τίς ποτ' ἐστὶν ὁ ταύτης πατήρ!.

ΞΖ'.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΛΕΙΨΑΝΑ

Βαρὺς κατηγέθη καὶ τομὸς τοῦ τε ἀνηλεοῦς χρόνου καὶ τῶν βεβήλων χειρῶν ὁ πέλεκυς κατὰ τούτου τοῦ τεύχους, ὅπερ λόγῳ ἀρχαιότητος καὶ τῆς περὶ τὴν γραφὴν ἀμαράντου λαμπρότητός τε καὶ πολυτελείας ἦν ἀν τὸ πολυτιμότατον τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης κειμήλιον, εἴ γε ἀκέραιον διεσώζετο. "Εστι δὲ γεγραμμένον μεγάλοις ἀργυρογραφέσι γράμμασι τοῖς λεγομένοις στρογγύλοις (rotundi) ἐν φύλλῳ διστήλῳ λεπτεπιλέπτου καὶ πορφυροβαφοῦς περγαμηνῆς· ὅπου δὲ τοῦ κειμένου ἀπαντῶσι τὰ προσκυνητὰ δόνύματα Θεός, Πατήρ, Γιός, Χριστός, Κύριος, κτλ. ταῦτα καὶ μόνα εἰσὶ χρυσογραφῆ. Τὰ γοῦν ἐξ αὐτοῦ περιλειφθέντα σπαράγματα,

¹ «Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν χρυφίων τοῦ Γιοῦ, Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ. 'Ο Σύμμαχος, 'Ἐπιτίκιον περὶ τοῦ θαράγον τοῦ Γιοῦ ἄσμα. 'Ακύλας, Νεαριότητος τοῦ Γιοῦ. Θεοδοτίων, Τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ ἀκμῆς τοῦ Γιοῦ. Καὶ συμβάνως μνημονεύσαντες τοῦ Γιοῦ διδάσκουσιν ἡμᾶς προφητείαν ἔχειν τῆς κατὰ τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ νίκης. Κρύψιον δὲ οἱ Ο' προσηγόρευσαν πρὸ γάρ τοῦ γενέσθαι ἐκ πάντων ἐκέχρυπτο. Διειπάτι δὲ οὐ περὶ τοῦ Γιοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν εκρυφίων; 'Ἐπειδὴ τῶν μυστικωτέρων καὶ δυςπαραδέκτων πραγμάτων τὴν ἔκβασιν μυστικωτέρων ἐργάζονται αἱ οπαρὰ τῶν Προφητῶν προρήθησεις. 'Εξομολογήσομαι σοι, Κύριε, ἐτὸ δὲ πλῆρης οὖσῃς τῆς ἐξομολογήσεως τὴν τε γάρ κατάγνωσιν τῶν ἀμαρτιῶν σημαίνει τὴν τε εὐχαριστίαν· νῦν τὴν εὐχαριστίαν φησίν. 'Ιδιόν ἐστι τῶν τελείων τὸ πᾶσαν ἀνατιθέναι τῷ Θεῷ τὴν καρδίαν καὶ καθιεροῦν τὴν διάνοιαν. Διὸ καὶ ὁ παρῶν Προφήτης, ἡ ὡς αὐτὸς εὗ πεπονθὼς, ἡ ὡς ἐκ προσώπου τῶν εὗ πεπονθότων, Εὐχαριστήσω σοι, φησίν, ἐτὸ δὲ καρδίᾳ μου· τουτέστι μετὰ οπουδῆς ἀπάσης καὶ προθυμίας καὶ νηφούσης ψυχῆς ὑπὲρ ὃν ἐδρύσθην κακῶν· καὶ ἀνακηρύξω τὰς εὐχαριστίας οσου καὶ μεγαλουργίας, ἐφ' οἵς ἡξιώθην ἀγαθοδότως χρηστοῖς. Μετὰ τοῦ εὐχαριστεῖν δέ, καὶ Εὐφραγθήσομαι, καὶ τέξης, τοιοῦτον ἔχων δεσπότην. Τοῦτό μοι ἡδονή. Τοῦτό μοι ἀγαλλίασις. Καὶ τὸ Ψαλτῶ δέ, κατὰ τὸ τῶν φιλούντων εἰρηται ἔθος. Καὶ γάρ οἱ ἔρωντες εἰς τοὺς φιλουμένους ἄσματα ἄδουσι, διὰ τῆς ψῆφης ἑαυτοὺς παραμυθούμενοι. Οὕτω καὶ ὁ Προφήτης, ἐπειδὴ τὸν Θεὸν ἴδειν οὐκ ἡδύνατο, ἄσματα ποιεῖ εἰς αὐτόν, διὰ τούτων αὐτῷ συγγινόμενος. 'Ἐν τῷ ἀποστραφῆται τὸν ἔχθρόν μου εἰς τὰ ὄπίσω, κτλ.».

έκ τριάκοντα καὶ τριῶν τὸ σύνολον συγκείμενα φύλλων, πρὸς ἄλληλα συναρτήσαντες, καὶ εἰς ἐν συναρμόσαντες τεῦχος, κατετάξαμεν ὡδε. "Εστι δὲ τὸ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον κεφάλαιά τινα ἐκ τοῦ κατὰ Μάρκου Εὐαγγελίου, ὡς ἔξῆς: 'Απὸ τοῦ οὗ', 53 μέχρι τοῦ ζ', 4.—'Απὸ τοῦ ζ', 20 μέχρι τοῦ η', 32.—'Απὸ τοῦ θ', 1 μέχρι τοῦ ι', 43.—'Απὸ τοῦ ια', 7 μέχρι τοῦ ιβ', 19.—Καὶ ἀπὸ τοῦ ιδ', 25 μέχρι τοῦ ιε', 23: Τὰς δὲ τῶν εὐαγγελικῶν ιστορημάτων περιλήψεις ἐπέγραψεν ὁ πάντ' ἀριστος καὶ δεξιώτατος ἀντιγραφεὺς ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τῆς φας, χρυσογραφεῖς καὶ ταύτας, μικροτέροις γε μὴν κεφαλαίσις γράμμασιν, ὡς λ. χ: Ήερὶ τῶν ὑποχριτῶν. Περὶ Φοινικίσσης. Περὶ μογγιλάλου. Περὶ ἐπτὰ ἀρτων. Περὶ ζύμης τῷ Φαρισαίων. Περὶ τυφλοῦ κτλ. Πρόδηλος δὲ καὶ ἡ τοῦ τεῦχου ἀρχαιότης ἐκ τῶνδε μάλιστα τῶν μαρτυρίων: α') "Οτι ὁ τῶν χαρακτήρων τύπος ἐστὶν δλως ἀρχαῖκός. β') "Οτι γέγραπται ἀπαν ἀρχαιοτρόπως, ὑφ' ἐν δηλαδή, εἴτε σαφεστέρον εἰπεῖν, κατὰ συνάφειαν καὶ ἀνευ διαλειμμάτων πρὸς τὴν ἀπ' ἄλλη—λων τῶν τε λέξεων καὶ τῶν περιόδων διάκρισιν. γ') "Οτι ἀρχαῖς εἰ περὶ τὴν ὅρθιογραφίαν· οἷον; πλεισταχοῦ χρῆται τῷ ἐντὶ τῆς εἰ διφθόγγου, καὶ τοῦμπαλιν τῇ εἰ ἐντὶ τοῦ ἐν ὀδαύτως καὶ τῷ ε ἐντὶ τῆς αι, καὶ τοῦμπαλιν. Τὸ ν δὲ πάλιν πρὸ τοῦ ζ ἐν τῇ συνθέσει τηρεῖται ἀναπόδηλητον, οἷον: Συνητετη(η', 11. θ', 10), καὶ ἀμετάβλητον πρὸ τοῦ κ, οἷον: Συνκαθίμεος, Συνκαλοῦσιν(ιδ', 54, ιε', 17). 'Αλλὰ καὶ τὸ σ φέρεται πρὸ τοῦ β ὡς ὅμοιόφωνον τῷ ζ, οἷον: "Ἄβεστον καὶ "Ἄσβεστον (θ', 43—46). Οὐδαίμον δ' εὑρηται προσγεγραμμένον τὸ ἐν ἡ ὑπογεγραμμένον. δ') "Οτι προσφδιακὰ σημεῖα οὐδόλως ὄρῶνται, δτι μὴ δέεται τινες καὶ στιγμαῖ, καὶ αὔται σποράδην μόνον, ὡς λ. χ: «ο δε ιησουσ ἀποκριθεισ ειπειν αυτοισ ἐπερωτησια ὑμασ καγω εια λογοι και αποκριθητε μοι και ἐρω ὑμιν ειν ποια ἔξονσια ταντα ποιω» (ια', 29). 'Αλλὰ καὶ στίξεως σημεῖον ἐν καὶ μόνον φέρεται, ἥτοι ἡ μέση λεγομένη στιγμή, ἡ καὶ τέθειται ἐν τέλει τῶν κώλων καὶ τῶν περιόδων, οὐχὶ μέντοι γε τακτικῶς καὶ δπου δεῖ, οἷον: «οι δε ελθοτεσ λεγουσιν αιτω· διδασκαλε οιδαμερ δτι ἀληθησ ει· και ον μελι σοι περι ουδέροσ ον γαρ βλεπεισ εισ προσωπον αιθρωπων αλλ' ἐπ αιηθειασ την ὄδον του θεου διδασκεισ· ειπε ουν ήμιν· ἔξεστιν κηγσον καισαρι δουραι η ού δωμερ ή μη δωμεν»· (ιβ', 14). καὶ ε') "Οτι ἡ κατὰ κεφάλαια διαίρεσις τοῦ κειμένου ἦν, ὡς ἔοικεν, ἀγνωστος ἐν ψ χρόνῳ ἐγράφη τὸ τεῦχος. 'Ιδιος δὲ μόνον ἀριθμὸς αὕξων θεωρεῖται σεσημασμένος ἀριστερόθεν τῆς φας καὶ μεταξὺ τοῦ τῶν στηλῶν σελιδώματος, ὡς ἐν παραδείγματι: 'Ἐν κεφ. ζ', 27, σεσημασται ἀριθμὸς, ὡδέ πως ἔχων: οΓ. 'Ἐν στίχ. 31, ο ΩΔ, καὶ οὗτω καθεξῆς προβαίνων τελευτῇ μέχρι τοῦ ΣΙΑ, ἥτοι ἐν στίχ. 23 τοῦ κεφ. ιε'. Τούτοις οὖν τοῖς μαρτυρίοις χρώμενός τις οὐκ ἀν ἀποσφαλεῖη, οίμαι, τοῦ ἀληθιοῦ ἀνάγων τῆς τοῦ τεῦχους γραφῆς τὸν χρόνον πρὸ τῆς Σ' Ισως ἔκατοντας τηρίδος. 'Ημετες δ' οὐκ δκνοῦμεν παραθεῖναι ἐν τῷ πρώτῳ πίνακι, χάριν γοῦν τῶν φιλαρχαίων, καὶ πανομοιότυπον μιᾶς αὐτοῦ σελίδος, τῆς πρώτης τοῦ οὐ φύλλου, ἥτοι ἐκ τοῦ κεφ. η', σ. 16—20. Πιστὸν δὲ τοῦ τεῦχους ἀντίγραφον κατὰ σελίδα καὶ στήλην ἀπεστελλαμεν τῷ ἀειμνήστῳ Τισσενδορφίῳ αιτήσαντι ἡμᾶς τοῦτο, δς καὶ ἔξεδωκε πάντα τὰ διαφέροντα ἐν τῇ πέζῃ τῆς τελευταίας ἐκδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης (Editio VIIla critica major). Λαν δὲ παράδοξον ἐφάνη ἡμῖν τὸ ἐν τῇ ἐπισταλείσῃ πρὸς ἡμᾶς ἀποκρίσει αὐτοῦ ἀναγραφέν, δτι δύο μὲν φύλλα τοῦ χειρογράφου τούτου ἀπόκεινται ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βιέννης, τέσσαρα ἄλλα ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ, καὶ ἔξ ἔτερα ἐν τῷ Οὐατικανῷ (τοῦθ' δπερ καὶ ἐν τοῖς Προλεγομένοις τῆς ἀνωτέρω ἐκδόσεως ἐδήλωσεν), ἀτινα καὶ είχεν ἔκδούς ἐν τοῖς αὐτοῦ *Monumenta Sacra Inedita*, σελ. 10—36. Τι δ' ἄλλο ὑπονοεῖν παρέχεται ἐκ τούτου, ειμήδητι τῇ τοῦ βιβλιοφύλακος ἀγαθῇ πίστει καταχρώμενοι οἱ κατὰ καιρὸν ἐπισκεπτόμενοι τὴν μονὴν ξένοι περιηγηταὶ ἀπέκοπτον λεληθότως τὰ φύλλα τοῦ λαμπροῦ τούτου τεῦχους εἰς μαρτύριον τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν;

Σημειωτέον πρὸς τούτοις δτὶ ὀλόκληρον τὸ περισωθὲν τεῦχος ἔξεδωκε πανομοιοτύπως, μικροτέροις γε μὴν κεφαλαίοις, ὁ ἐμὸς ἔκκριτος φίλος καὶ σοφὸς ἀνδρὸς Λουδοβίκος Duchesne ἐν τῷ *Mémoire sur une mission au mont Athos. Paris 1876*, σελ. 191—223.

ΞΗ'.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Περιλαμβάνει τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστάς, ἦτοι τὰ καθ' ὅλην τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν περίοδον ἀναγινωσκόμενα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Εὐαγγέλια. Ἐστὶ δὲ τὸ τεῦχος ἐν φύλλῳ, μεγάλοις ἀγχυλωτοῖς γράμμασι γεγραμμένον περὶ τὴν Θ' πιθανώτατα ἑκατονταετηρίδα, οὐκ ὅρθῶς μέντοι γε, ἀμαθεῖς τοῦ ἀντιγραφέως, φέρον καὶ σημεῖα τῆς ἀρχαίας μουσικῆς διὰ κινηθάρεως σεσημασμένα, χρυσογραφεῖς δ' ἔχον τὰς τῶν Εὐαγγελίων ἀρχάς, τὰ δ' ἀρκτικὰ στοιχεῖα χρυσῷ καὶ ποικίλοις χρώμασι χειροποιημένα. Σύγκειται δὲ ἐκ φύλλων 289.

ΞΘ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Καὶ τοῦτο ὅμοιόν ἐστι τῷ ἀνωτέρῳ, μικροτέροις γε μὴν ἀγχυλωτοῖς γράμμασι, καὶ ὑπὸ δεξιωτέρας χειρὸς γεγραμμένον συγχρόνως ἐκείνῳ, ἐλλιπὲς ὅμως τῆς ἀρχῆς, ἐνδὲ ἐκπεσόντος φύλλου ἀπὸ δὲ τοῦ τέλους λείπει πολλά. Καταλήγει γὰρ εἰς τὸ Ζ' Εὐαγγέλιον τῶν ἀγίων Παθῶν, καὶ περιέχει τὰ πάντα φύλλα 205 ἐν τετάρτου σχήματι.

Ο'.

ΟΜΟΙΟΝ

Καὶ τοῦτο ταῦτὸν καὶ σύγχρονον τοῖς ἀνωτέρῳ ἐστί, μικροῖς ἀγχυλωτοῖς γεγραμμένον μετὰ καὶ τῶν σημείων τῆς μουσικῆς, ἀνευ μέντοι κοσμημάτων. Ἐλλιπὲς δὲ ἐστὶ περὶ τὸ τέλος, καὶ σύγκειται ἐκ φύλλων 295 ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ.

ΟΑ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Ἐστὶ συγκείμενον ἐκ φύλλων 185 ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ, οὐκ ὅρθῶς γεγραμμένον, ἐλλιπὲς δὲ ἐν τῷ τέλει, καὶ ὅμοιον κατὰ τάλλα τῷ προηγουμένῳ.

ΟΒ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Ἐστὶ καὶ τοῦτο ὅμοιον τοῖς προηγουμένοις, ὅρθῶς γεγραμμένον ἐν φύλλῳ, μετὰ καὶ τῶν μουσικῶν σημείων, περὶ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα. Ἐν τοῖς προσθίοις φύλλοις τάσσονται οἱ δέκα Κανόρες τοῦ Εὐσεβίου περὶ τῆς τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν σψιφωρίας. Ἐχει δὲ καὶ τὰς τῶν Εὐαγγελιστῶν εἰκόνας ἐπὶ διαχρύσου ἔξειργασμένας δαπέδου, ὃν τὰ χρώματα ἐν μέρει ἡφάνισεν ὁ χρόνος. Σύγκειται δὲ ἐκ φύλλων 318.

ΟΓ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Τεῦχος ἐν φύλλῳ, δμοιον καὶ τοῦτο τῷ προηγουμένῳ καὶ τῆς αὐτῆς ἡλικίας, μετὰ καὶ τῶν σημείων τῆς μουσικῆς. Περιέχει δὲ 330 φύλλα.

ΟΔ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Τεῦχος ἐν φύλλῳ, κατὰ πάντα ὅμοιον καὶ σύγχρονον τῷ προηγουμένῳ. Περιέχει φύλλα 345. Αἱ δὲ πινακίδες αὐτοῦ φέρουσιν ἔξωτερικὸν κόσμον καλλιτεχνίᾳ ἔξειργασμένον. Καὶ τῇ μὲν προσήλωται τοῦ Σωτῆρος ἡ σταύρωσις ἔχουσα ἐκατέρωθεν τὴν Θεομήτορα καὶ τὸν Ἀπόστολον Ἰωάννην, ἐν ταῖς γωνίαις δὲ τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστὰς μετὰ καὶ τῶν συμβόλων αὐτῶν τῇ δὲ ἑτέρᾳ ἀστεροειδεῖς ἥλοι, τὰ πάντα ἀνάγλυπτα ἐν ἀργύρῳ ἐπιχρύσῳ, περιεργίας δὲ ἀξια διὰ τὴν κατ' ἔκεινο τοῦ χρόνου ἀχμὴν τῆς ἀργυροκοπίας.

ΟΕ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Κατὰ πάντα ὅμοιόν ἐστι καὶ τοῦτο τῷ ἀνωτέρῳ σύγχρονόν τε καὶ ἴσομέγεθες. Ἐν ἑκάστου Εὐαγγελιστοῦ ἀρχῇ γέγραπται ἡ αὐτοῦ εἰκὼν ἐν μικρῷ τῷ σχήματι καὶ ἐν τῷ κέντρῳ πλαισίου χρώμασι καὶ χρυσίῳ διηνθισμένου. Ἐν δὲ τῷ τέλει τῶν ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων φέρεται τὸ ἔξης σημείωμα τοῦ ἀφιερωκότος αὐτὸν τῇ μονῇ:

"Ἐτει γέξθ [†1460] μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α', ινδικτιῶνος θ'. Ἡ ταπεινότης ἡμῶν, ἐξ οἰκείας βουλῆς ἡμῶν καὶ θελήσεως, καὶ γράμμης αὐθαιρέτου, ἐπιδίδωμι καὶ ἀφιερόω εἰς τὴν ἄγιαν καὶ σεβασμὸν καὶ ιερᾶν μορῆν τοῦ ἀγίου μου ἐνδόξου πατενφήμου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάρρου τοῦ Θεολόγου, τῆς διακεψένης ἐν τῇ ρήσῳ τῇ καλοψένῃ Πάτμῳ, τὸ παρὸν ιερὸν καὶ ἄγιον Εὐαγγέλιον κεκοσμημένον, ὡς δρᾶται καὶ βλέπεται· καὶ ἀγηρόν (;) ἔτα ἐκ χρυσοῦ σιρματηροῦ δέκαντα καὶ ἀέραν, ἐκ χρυσοῦ καὶ αὐτὸς σιρματηρὸς εἰς κάμπτον κόκκινον, ἔτα¹· καὶ Τριώδιον βιβλίον ἐν βαμβάκιον· καὶ Πεντηκοστάριν βιβλίον ἐν, βαμβάκιον, χάριν ψυχικῆς ἐνεκα σωτηρίας, ὡς ἀνταρι ἀραγαρέτα ταῦτα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, μὴ ἔχοντάς τις ἀδειαν ἢ ἔξοντας ἢ ἐκποιησαι, ἢ ἀνταλλάξαι, ἢ πωλῆσαι, ἢ χαρίσαι, καὶ διπωσδήποτε, καθ' οἰονδήτια καιρόν, ἢ χρόνον, ἢ τρόπον. Ο δὲ βουληθεὶς ταῦτα καὶ διπω-

¹ Σώζεται ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ τῆς μονῆς σκευοφυλακίῳ, εἰκονίζων τὴν τοῦ Σωτῆρος Ἀποκαθήλωσιν, φέρων δὲ καὶ τοιάνδε ἐπιγραφὴν χρυσοῖς ἀμπεπασμένην γράμματιν: «Ἀφιερώθη ὁ παρὼν ἀμυδὸς εἰς τὸν μέγαν Νικόλαον τῆς Μεγίστης παρὰ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Μυρέων ὑπερτίμου καὶ ἔξαρχου πάσης Λυκίας καὶ προέδρου Καρπάθου καὶ Ναξίας Ματθαίου». Νῆσος δὲ ἐστίν ἡ Μεγίστη προσεγγής τῇ Λυκίᾳ, ἡ τανῦν χυδαιοβαρβάρως: Καστελλόρριζον λεγομένη, παρὰ τὸ ιταλικὸν δηλονότι Castel-rosso ή Castello-rugio, τουτέστιν Ἀκρόπολις ἐρυθρά, διὰ τὴν φύσιν, ἡ λέγεται, τοῦ ἐφ' ὅ τι γέρθη χωρίου οὕτω κληθεῖσα πρὸς τῶν Ἰταλῶν ἰδρυτας δὲ αὐτη, καθά Ιστορεῖται, κατὰ τὴν εἰς ἐκατονταετηρίδα ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγωνικοῦ ναυάρχου Βιλλαμαρίνου (Willamarino), εἰς Κύπρον τὸ τηνικαῦτα καταπλέοντος πρὸς ἐπικουρίαν τοῦ τῆς Κύπρου βασιλέως [Βλ. Pauli Sebastiano Codice Diplomatico del sacro militare Ordine Gerosolimitano, σελ. 500]. Περιεργον δὲ παρὰ μόνοις τοῖς Τούρκοις διετηρήθη τὸ ἀρχαῖον τῆς νήσου ὄνομα: Μεγίς γὰρ καλεῦσιν αὐτήν, τοὺς δὲ νησιώτας Μεγισλῆ.

δήποτε ϊστερησαι ταῦτα τῇ λεγομένῃ μονῇ, ἐστω κατάκριτος ως ὁ προδώσας τὸν Κύριον Ἰούδας, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ κατάκριτος μετὰ τῶν δαιμόνων. Οἱ ἀδελφοὶ δὲ τῆς μονῆς ἐστωσαν, ως καὶ συνέθεντο, κεκρατημένοι, ἵνα καθ' ἐκάστην ιερουργίαν μερίδα μίαν αἴρειν ὑπὲρ τῆς ἐμαντοῦ ψυχῆς. Χάρις δὲ ἀσφαλείας καὶ τὰ παρόντα διεγραψάμηνται ὑπέργραψα, καὶ βεβαιώσας δι' αὐτῆς ἐπαράγρηκα. Μηρὶ καὶ χρόνῳ τοῖς ἄγριοις γεγραμένοις.

† 'Ο ταπεινὸς μητροπολίτης Μόρων καὶ καθηγούμενος Πάτμου Ματθαῖος'.

'Ἐκ τῶν ἐπί αὐτῷ δὲ ἀρχυρῶν κοσμημάτων, περὶ ὧν λόγος ἐν τῷ εἰρημένῳ σημειώματι, ἄλλο τι οὐκ ἀπεσώθη εἰμὴ ὁ Ἐσταυρωμένος καὶ ἡ Θεοτόκος, τὸν Χριστὸν ἐν ἀγκάλαις φέρουσα. Πολλὰ δὲ φύλλα ἔχουσιν ἐπὶ τῆς ϕᾶς συντόμους γραφὰς ἀραβιστί, πρὸς ὁδηγίαν, ως ἔστιν, ιερέως Ἀραβος περὶ τοῦ ἐν πολᾳ δεῖ ἡμέρᾳ ἀναγινώσκεσθαι ἐκατοντὸν Εὐαγγέλιον. Σύγκειται δὲ τὸ τεῦχος ἐκ φύλλων 293.

ΟΓ'.

ΟΜΟΙΟΝ

"Ητοι τὸ διάτεσσάρων, καθ' ἣν ἔκαστος Εὐαγγελιστῆς ἔλαχε τάξιν. Τὸ τεῦχος περιέχει φύλλα 244 ἐν σχήματι τετάρτου καὶ ἑγράφη τῷ 1039 σωτηρίῳ ἔτει, ως δῆλος τὸ ἐν τέλει φερόμενον σημείωμα τοῦτο: «Ἐτελειώθη μηρὶ Ὁκτωβρίῳ ε', ἡμέρᾳ ε', ώρᾳ η', ἰνδικτιώρος ζ', ἐτοὺς σφρούζ». Υποκάτωθεν δὲ τοῦ πρώτου φύλλου ἐν τῇ ϕᾷ χειρὶ μικρῷ νεωτέρᾳ τῆς τοῦ τεύχους ἡλικίας ἐσημειώσατο ταῦτα: «Ἐνθάδε ἀφιέρωσα σὺν ἐμαντόρ μον τῇ Θεοτόκῳ ἐγγυομένηντι μοι καὶ λῷς καὶ προσταμένην θερμῶς δὲ ἐρ μοραχοῖς ἐλάχιστος ἐρ τῇ μονῇ τοῦ Βατοπαιιδίου Γαβριὴλ δ. ἀράξιος, οὗ η πατρὶς τάφος. Άταρ δὲ φώς[;];».

ΟΖ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Τὸ τεῦχος ἐστιν ἐν φύλλῳ γεγραμμένον τῷ 1069 σωτηρίῳ ἔτει, ως σεσήμασται ὑπὸ τοῦ ἀντιγραφέως ἐν τῷ τέλει: «Χριστῷ τελειώσατι δόξα καὶ χάρις. Ἐτελειώθη τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς σφρούζ, μηρὸς Ἀπριλίου ζ». Εστι δὲ δμοιον τῷ ΟΕ' κατὰ πάντα, μετὰ καὶ τῶν σημείων τῆς μουσικῆς, καὶ περιέχει φύλλα 331.

ΟΗ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Τεῦχος ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ περιέχον φύλλα 183, γεγραμμένον δὲ περὶ τὴν ΙΓ' ἐκατονταετηρίδα υπὲρ ἀντιγραφέως ἀμαθοῦς. Εστι δὲ δμοιον τῷ προηγουμένῳ, πλὴν ὅτι οὐκ ἔχει τὰ σημεῖα τῆς μουσικῆς. Περὶ τὸ τέλος λείπουσιν ἐκ τῶν τοῦ μηνολογίου Εὐαγγελίων οἱ μῆνες Ἰουλίος καὶ Αὔγουστος. Ανωθεν δὲ τοῦ πρώτου φύλλου ἐπὶ τῆς ϕᾶς γέγραπται: «Ματθαῖος ἡγούμενος Στρογράδων»¹.

ΟΘ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Καὶ τοῦτο δμοιον ἐστι τῷ προηγουμένῳ. Εστι δὲ κεκαλλιγραφημένον ἐπὶ 315 φύλλων λε-

¹ "Ορα ἐμπροσθεν τὴν εἰς τὸ ΣΜΒ' τεῦχος ὑποσημείωσιν.

πτῆς καὶ λευκῆς περγαμηνῆς περὶ τὴν IA', ὡς συμβαλλόμεθα, ἐκατονταετηρίδα, μετὰ καὶ τῶν τῆς μουσικῆς σημείων. Ἐχει καὶ τριῶν Εὐαγγελιστῶν, ἦτοι Ἰωάννου, Ματθαίου καὶ Μάρκου τὰς εἰκόνας ἐπὶ διαχρύσου ἑζωγραφημένας δαπέδου, σωζούσας ἔτι τῶν χρωμάτων τὸ ζωηρόν, καὶ τὴν κατ' ἔκεινο τοῦ χρόνου καλλιτεχνίαν τῆς ἀγιογραφίας δεικνυούσας. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ἀρκτικὰ στοιχεῖα τῶν ἀναγινωσκομένων ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου ἑξεικονίζουσιν ἐνιαχοῦ τὴν ἔννοιαν ἐκάστου. Οὕτως ἐν παραδείγματι, εἰς τό: «Ἐρ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος» ἀπεικονίζεται ὁ Ἰωάννης κατὰ μέσον προβαίνων τοῦ Ε', κάλαμον δὲ καὶ χάρτην μετὰ χεῖρας κρατῶν. Εἰς τό: «Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ δέ Πέτρος ἀραστὰς ἔδραμε ἐπὶ τὸ μυημέτον» ἀπεικονίζεται ὁ Πέτρος εἰς τὸν τοῦ Τ κορμὸν, κτλ. Ἐστι δὲ τὸ τεῦχος ἐν φύλλῳ.

ΠΓ.

ΟΜΟΙΟΝ

Ἡτοι τὸ διὰ τεσσάρων, κατὰ τὸ ΟΔ'. Τὸ τεῦχος περιλαμβάνει 253 φύλλα ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ, καὶ ἔστι γραφὴ τῆς IA' ἡ γοῦν τῆς IB' ἐκατονταετηρίδος, δρυῶς γεγραμμένον μετὰ σχολίων λεπτογράμμων περὶ τὴν φαν αὐτοῦ, ἀτινα συμφωνοῦσιν ἐν μέρει μόνον τοῖς τοῦ Σερβῶν Νικήτᾳ καὶ τοῦ ἐν τῷ Τολοσαίῳ κώδικι φερομένου Ἀνωγύμου². Καὶ ἐν μὲν τοῖς δικτῷ προσθίστοις φύλλοις τέτακται ἡ διαίρεσις τῶν καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων, γράμμασιν ἐρυθροῖς. Ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ ἐκάστου ὁ τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ πίνακις καὶ ἡ ὑπόθεσις. Παραλλάσσει δὲ ὁ τῆς γραφῆς χαρακτὴρ ἀπὸ τοῦ 169 φύλλου, ἀλλου συγχρόνου ἀντιγραφέως εἰς πέρας τὴν βίβλον ἀγαγόντος. Τοῦτο δὲ πάντως δηλοῖ καὶ ἡ ἐν τέλει ἀναγινωσκόμηνη σημείωσις: «Κύριε βοήθει τῷ τε ἀρξαμέρῳ, καὶ τῷ τελειώσατι, καὶ τῷ κτησαμέρῳ». Τῆς δ' ἀρχῆς ἐκάστου Εὐαγγελίου αἱ τῶν Εὐαγγελιστῶν εἰκόνες προτέθεινται, ἐν διαχρύσῳ δαπέδῳ χρώμασιν ἀνθηροτάτοις ἑξειργασμέναις ὑπὸ καλλιτέχνου ἀγιογράφου, καὶ τόσῳ νεαροὶ διατηρούμεναι ὥστε χθιζὸν εἶναι τὸ ἔργον δοκεῖν.

ΠΑ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Ἡτοι τὸ διὰ τεσσάρων, κατὰ τὸ προηγούμενον. Ἐστι δὲ τὸ τεῦχος καθαρώτατα καὶ ὀρθότατα γεγραμμένον ἐπὶ φύλλων λεπτῆς περγαμηνῆς 294 μεγέθους δγδόσου κατὰ τὸ γωμγ' ἔτος τῆς κοσμογονίας [†1345], ὡς ἐν τῷ τέλει σεσημείωται. Προτέτακται δ' αὐτοῦ: Διήλωσις ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τῶν καθ' ἐκάστην ἡμέραν λεγομέρων Εὐαγγελίων¹ ἐν φύλλοις 8. Εἴθ' οὕτως ἔπειται: «Περὶ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων Σχόλιον»· μεβ' δ: «Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἀγίου Εὐαγγελίου»· εῖτα δέ: «Τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἀγίου Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια»· καὶ τέλος: «Σχόλιον περὶ τοῦ τί νοεῖ ἡ λέξις Εὐαγγέλιον». Πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν Εὐαγγελίων τέτακται μόνον ὁ τῶν κεφαλαίων πίνακις καὶ ἡ ἐκάστου Ὑπόθεσις. Περὶ τὴν φαν δ' αὐτοῦ σημειοῦνται γράμμασι χρυσογραφέσι τὰ τε κεφάλαια καὶ ἡ ἐκάστου ὑπόθεσις. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων χρυσογραφέσι γράμμασι καὶ κοσμήμασιν ἐκπρεπεστάτοις διήγθισται, ἐν οἷς ζωδάριά τινα δρῶνται, οίον πέρδικες, σκύμνοι, νῆσσαι, καλλιστα τῆς φύσεως μιμήματα, περιεργίας δὲ ἄξια διά τε τοῦ ἔργου τὴν λεπτότητα καὶ τῶν χρωμάτων

¹ Ἡδε Symbolarum in Matthaeum. Tolos. 1646.

² Catena Patrum in Evangel. sec. Marcum. Rom. 1673.

τὸ ἀνθηρόν. Θέας δὲ μάλιστα ἄξιαί εἰσιν αἱ ἐπὶ διαχρύσου δαπέδου εἰκόνες τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, ἀριστούργημα οὖσαι τῆς κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ἀγιογραφικῆς τέχνης, νεαρὰν δ' ἔτι καὶ νῦν τὴν λαμπρότητα αὐτῶν διασώζουσαι. Πλὴν ἀλλ' ἐν τῇ ὑποτυπώσει τῆς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου εἰκόνος ἀπεμάξατο ὁ ζωγράφος τὴν ἰδέαν αὐτοῦ ἐκ τῆς τοῦ Ψευδοπροφόρου Ἰστορίας, ἥτοι ἐκ τῶν λεγομένων «Περιόδωρ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου». Παρίστησι γὰρ τὸν μὲν Εὐαγγελιστὴν ἐστῶτα καὶ τὴν δψιν στρέφοντα πρὸς τὴν ἄνωθεν εὐλογοῦσαν αὐτὸν χεῖρα τοῦ Κυρίου, τὸν δὲ ὑποτιθέμενον μαθητὴν αὐτοῦ Πρόχορον ἐν σπηλαίῳ καθήμενον καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν ἐκείνου τὸ ἱερὸν γράφοντα Εὐαγγέλιον. Ἐν δὲ τοῖς τῶν εἰκόνων τούτων πλαισίοις φέρονται τὰ ἔξτις χρυσογραφῆ ἐπιγράμματα!

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἄγιον Ἀπόστολον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστήν.

Ματθαίου τόδε ἔργον ἀριστοπόνοιο τελώνου,
Ος τόσον ἔφρασε θεῖον ἀπειρογάμοιο γυναικές.
Ἡ τέκεν δεσπορὸν Γιάν, δν οὐ χάδεν οὐρανὸς εύρύς,
Χριστὸν ἀειζώντα Θεόν, βροτὸν αὐτὸν ἔδντα.

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἄγιον Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Μάρκον.

Οσα περὶ Χριστοῦ θεηγόρος ἔθνεα Πέτρος
Κηρύσσων ἐδίδασκεν ἀπὸ στομάτων ἐριτίμων,
Ἐνθάδε Μάρκος ἀγειρε, καὶ ἐν σελίδεσσιν ἔθηκεν.
Τοῦνεκα καὶ μερόπεσσιν εὐάγγελος ἀλλος ἐδείχθη.

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἄγιον Ἀπόστολον Λουκᾶν τὸν Εὐαγγελιστήν.

Λουκᾶς ἡπιόθυμος ἀκεστορίης ἐπιτεωρ, ἀθανάτου
Χριστοῦ γένος καὶ θέσκελα ἔργα ἀτρεκέως κατέλεξε,
Καὶ ως θάνεν ἅμμε σαώσας, καὶ πάλιν ἐκ τύμβοιο θορών
Μερόπεσσιν ἐδείχθη. Ἐνθεν δὲ οὐρανίην ὑπὲρ ἀντυγα Πατρὶ φασινθη.

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἄγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον τὸν Εὐαγγελιστὴν, τὸν ἡγαπημέρον μαθητὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπιστήθιον.

Βροντεῖης θεόφωνος Ἰωάννης πανάριστος,
Πρωτοτόκου σοφίης ὑπεράρχιον εὔρατο ἀρχήν,
Πρωτοφρανῆ γενετῆρα Θεοῦ Θεὸν αὐτογένεθλον,
Ἐνθεν ὄλεθροτόκον αἱρέσεων ἡμβλυνε φρένα.

Τὸ δὲ τέλος τοῦ τεύχους σημειοῦται διὰ τούτων γράμμασι χρυσογραφέσι: «Δόξα τῷ Θεῷ
ἡμῶν. Ἀμήν».

I ΖΩΗ G

(“Ιησοῦς Ζωή”)

¹ Ἐκ τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων μόνα τὰ τρία, ἥτοι τὸ εἰς Ματθαῖον, τὸ εἰς Μάρκον καὶ τὸ εἰς Ἰωάννην εὑρήνται ἀκόδεσμένα ἐν τῷ τοῦ Δανιὴλ Ἐνσίου πονήματι, τῷ ἐπιγεγραμμένῳ: «Ἄρισταρχος Ἱερός, ἥτοι Ἰωάννης Ζωή.

έτους „σωμαρίαν“. Άλλα καὶ αἱ πινακίδες τοῦ τεύχους περισώζουσιν ἔτι τὴν προτέραν αὐτοῦ πολυτέλειαν. Ἐφήρμοσται γὰρ ἔξωθεν αὐτῶν λινοῦν ψφασμα δλαργύρῳ κατάπαστον νήματι. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς ἡ Σταύρωσις προσήλωται καὶ τὰ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν σύμβολα, ἀνάγλυπτα ἐν ἀργύρῳ ἐπιχρύσῳ καὶ οὐκ ἀτέχνως ἔξειργασμένα· τῆς δὲ ἑτέρας τὰ ἐπικοσμήματα ἔχπεπτώκασι τῷ χρόνῳ.

ΠΒ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Ομοιον τῷ ἀνωτέρῳ. Περιέχει φύλλα 309 λεπτῆς περγαμηνῆς ἐν σχήματι δγδδου μικροῦ, καὶ ἐγράφη ὑπὸ ἀμαθίους ἀντιγραφέως περὶ τὴν Ι' ἑκατονταετηρίδα. Ἐν τοῖς προσθίοις ἔξ φύλλοις ἐκτέθεινται χρυσόγραμμοι καὶ διέρυθρων γραμμάτων οἱ δέκα τοῦ Εὐσεβίου Καρόντες περὶ τῆς τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν συμφωνίας εἰτα δὲ Πίτραξ χρυσογραφής τῶν κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ματθαῖον, καὶ τῆς ἑκάστου ὑποθέσεως, ὡςπερ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τρισὶν Εὐαγγελίοις. Χρυσογραφή ἐπίσης ἔχει τὰ τε τῶν στίχων ἀρκτικὰ στοιχεῖα καὶ πάλιν τὰς ἑκάστου κεφαλαίου ὑποθέσεις ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τῆς φασ. Φέρει δὲ καὶ τὰς εἰκόνας τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, καλλιτέχνου χειρὸς ἔργα ἐν διαχρύσῳ δαπέδῳ. "Απορον δὲ διε τῇ τοῦ Μάρκου εἰκόνι παρίσταται οὗτος τῇ μὲν ἀριστερᾷ γλυφάνῳ τὰ γεγραμμένα ἀποξέων, τῇ δὲ δεξιᾷ βιβλὸν βαστάζων, τὸν δὲ γραφικὸν κάλαμον ἐπὶ τῷ ωτίῳ ἀποτεθειμένον ἔχων.

ΠΓ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Καὶ τοῦτο τῷ προηγουμένῳ δμοιον. Γέγραπται περὶ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα ἐν φύλλοις 280 δγδδου μεγέθους. Προτέτακται δὲ αὐτοῦ χρυσογραφής ἡ τῶν Καρόντων περὶ τῆς τῶν Εὐαγγελιστῶν συμφωνίας 'Ὑπόθεσις, ἥτοι ἡ πρὸς Καρπιατὸν τοῦ Εὐσεβίου 'Ἐπιστολή¹. εἰτα δὲ τῶν κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ματθαῖον Πίτραξ, χρυσογραφής καὶ αὐτός μεθ' ὃν ἡ 'Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Αὐτὰ δὲ ταῦτα τέθεινται καὶ πρὸ τῶν λοιπῶν τριῶν Εὐαγγελίων. Εἶχε δὲ καὶ τὰς τῶν Εὐαγγελιστῶν εἰκόνας ἐπὶ δαπέδου διαχρύσου, ὃν δύο μόναι ἀπελείφθησαν, καὶ αὗται ἔξιτηλοι μονονουχὴ γενόμεναι, αἱ δὲ τοῦ Ματθαίου καὶ Ἰωάννου ὑπὸ βεβήλου ἀπεσχισθησαν χειρός.

ΠΔ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Καὶ τοῦτο ἔστιν δμοιον τῷ ἀνωτέρῳ, ἐπιδεξίως γεγραμμένον ἐν φύλλοις 267 ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ περὶ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα. Ἐν μέρει δέ, καὶ μάλιστα ἐν τισὶ τοῦ κατὰ

εἰς τὴν Νόρρον μετάφρασιν τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου (Dan. Heinsii Aristarchus sacer, sive ad Nonni in Ioannem metaphrasin Exercitationes. Lugd. Batav. 1627. σελ. 270—271 καὶ 276)· πλὴν ἀλλ' ἀπαντῶσιν ἐν αὐτοῖς μικραὶ τίνες διαφοραὶ τῆς γραφῆς, καὶ μάλιστα τὸ εἰς Ἰωάννην ἐλλιπές ἔστι τοῦ τελευταίου στίχου. Ἐκδέδοται δὲ καὶ ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἀλλατίου τὸ εἰς Μάρκον καὶ τὸ εἰς Λουκᾶν ἐν τῇ Περὶ τῶν ἐκκλησιαστῶν ἡμῶν βιβλίων πρώτῃ Διατριβῇ αὐτοῦ [παρὰ Φαθρίκ. 'Ἐλλην. Βιβλιοθ. τόμ. V, σελ. Διατρ. 28]. Μόνον δὲ πάλιν τὸ εἰς Μάρκον ἔξιδωκε καὶ καθ' ἡμᾶς διαχρήσις Βαρθολομ. δι Κουτλουμουσιανὸς ἐκ γειρογράφου τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ μονῆς τῆς Θεοτόκου [Βλ. 'Τπόμν. Ἰστορ. περὶ τῆς κατὰ τὴν Χάλκ. μον. τῆς θεοτόκου σελ. 95].

¹ 'Ἐν τέλει τῆς Ἐπιστολῆς παρασεσημείωνται ταῦτα: «Καρόντες δὲ προσηγορεύθησαρ διὰ τὸ εὐθὲς αὐτῶν καὶ πάκριβές. Ωσπερ τὰρ ἰθυτερέστεροι τισὶ γραμμαῖς ταῖς ἴδιαις εὐθύτησι χρώμενοι οὐκ ἔωσι τὸν τοῦ περιπλανᾶσθαν τοῦ ἀκροατοῦ, ἀλλὰ πρὸς τὴν δμοφωνίαν ἀγονοῦσιτε αὐτὸν τὸν τοῦ περιπλανᾶσθαν τοῖς Εὐαγγελισταῖς».

Ματθαίον κεφαλαίοις φέρει βραχέα ἀπτα σχόλια. "Εχει δὲ καὶ κοσμήματα ἐπὶ τῶν πινακίδων ἀργυρᾶ, οἷον τὸν Ἐσταυρωμένον, τὴν Θεοτόκον καὶ τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν, ἀφανισθέντων τῶν λοιπῶν.

ΠΕ'.

•ΟΜΟΙΟΝ

Τὸ τεῦχός ἔστι τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους ἐλλιπές, γεγραμμένον περὶ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα ἐν σχήματι τετάρτου μεγάλου, καὶ περιλαμβάνει τὰ ἀναγίνωσκόμενα Εὐαγγέλια, φέρον καὶ τὰ σημεῖα τῆς μουσικῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ λείπουσι φύλλα 13, ἐν δὲ τῷ τέλει ἀπὸ τῶν τοῦ μηνολογίου Εὐαγγελίων φύλλα Μάρτιος, Ἀπριλίος, Μάιος, Ἰούνιος, Ἰούλιος καὶ Αὔγουστος. Περιέχει δὲ φύλλα 210.

ΠΦ'.

ΟΜΟΙΟΝ

"Ομοιον τῷ προηγουμένῳ, κακῶς μέντοι γεγραμμένον περὶ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα, μετὰ καὶ τῶν σημείων τῆς μουσικῆς. Περιέχει δὲ φύλλα 175 ἐν σχήματι τετάρτου μεγάλου.

ΠΖ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Καὶ τοῦτο τῷ ἀνωτέρῳ κατὰ πάντα δμοιον, ἀμαθῶς γεγραμμένον ἐν σχήματι τετάρτου μεγάλου περὶ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα. "Εχει καὶ τῶντεσσάρων Εὐαγγελιστῶν τὰς εἰκόνας, ἀφεστάτου ζωγράφου ἔργα. Περιέχει δὲ φύλλα 271.

ΠΗ'.

ΟΜΟΙΟΝ

"Ομοιον τῷ προηγουμένῳ κατὰ πάντα. Γέγραπται καὶ τοῦτο περὶ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα ἐν σχήματι τετάρτου μεγάλου καὶ περιέχει φύλλα 312.

ΠΘ'.

ΟΜΟΙΟΝ

"Ομοιον, σύγχρονον καὶ ἴσομέγεθες τῷ ἀνωτέρῳ. Περιέχει δὲ φύλλα 151.

ζ'.

ΟΜΟΙΟΝ

"Ητοι τὸ διὰ τεσσάρων. Γέγραπται περὶ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα ἐν σχήματι τετάρτου μεγάλου. 'Ἐν τῇ ἀρχῇ ἑκάστου Εὐαγγελιστοῦ προτέταχται ἡ 'Ὑπόθεσις τοῦ κατ' αὐτὸν Εὐαγγελίου. 'Αλλ' ἔστιν ἐλλιπές· τελευτᾷ γάρ εἰς τὸ κεφ. ζ', στίχ. 23 τοῦ Ἰωάννου.

ζΑ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Καὶ τοῦτο δμοιόν ἔστιν ἴσομέγεθες τε καὶ σύγχρονον τῷ ΠΘ' τεύχει, ἐλλιπὲς δὲ περὶ τε σὴν ἀρχήν, τὸ μέσον καὶ τὸ τέλος. Περιέχει φύλλα 209.

ζΒ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Ήτοι τὸ διὰ τεσσάρων, γεγραμμένον ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ ὑπὸ δύο διαφόρων χειρῶν περὶ τὴν ΙΕ' ἔκατονταετηρίδα: Περιέχει φύλλα 236. Σώζεται δὲ ἐν αὐτῷ μόνον τοῦ Εὐαγγελίστοῦ Μάρκου ἡ εἰκών, ἀλλ' ἐφθαρμένη ὑπὸ τοῦ χρόνου. Ἐχει προτεταγμένη τὴν Ὑπόθεσιν καὶ Πίνακα τῶν κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Ἐν τέλει δὲ τοῦ κατὰ Ἰωάννην τοὺς στίχους τούτους:

φι κάτωθεν ὁ Πρόχωρος προφρόνως
Τῶν βροντοειδῶν ἐξακούων δογμάτων.

ζΓ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Σύγχειται τὸ τεῦχος ἐκ φύλλων 259 ἐν σχήματι τετάρτου, καὶ ἐστιν δμοιον τῷ ζΑ', ὑπὸ ἀμαθῶς γεγραμμένον ἀντιγραφέως κατὰ τὴν ΙΓ' ἀρχομένην ἔκατονταετηρίδα, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἐν τέλει σημειώσεως: «Ἐτελειώθη μητὶ Ἀπριλλῷ, ἰδιωτιῶνος η', σὺνιγ' [†1205]. Φέρει δὲ καὶ τὰ σημεῖα τῆς μουσικῆς διὰ κινναβάρεως.

ζΔ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Ήτοι τὸ διὰ τεσσάρων, ἐν σχήματι δγδόου μικροῦ. Ἐστι δὲ ἀμαθῶς γεγραμμένον περὶ τὴν ΙΓ' ἔκατονταετηρίδα καὶ περιέχει φύλλα 213. Ἐκάστου δὲ Εὐαγγελίστοῦ προτάσσεται σύντομος Ὑπόθεσις, Πίναξ τῶν κεφαλαίων καὶ Ἐπιγράμματα. Ἀλλ' ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον λείπουσι ταῦτα, τῶν πρώτων δύο φύλλων ἐκπεσόντων. Τὰ μὲν οὖν Ἐπιγράμματα, εἰ καὶ ἐκδεδομένα ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Κωνστ. Τισσενδορφίου ἐξ ἀλλού χειρογράφου τεύχους¹, ἀλλ' δμως παρατιθέμεθα καὶ ἡμεῖς ὡδε, διὰ γε τὸ ἐνιαχοῦ διάφορον τῆς γραφῆς.

Στίχοι εἰς τὸν ἄγιον Μάρκον τὸν Εὐαγγελιστὴν².

Γιὸν Πέτρου τὸν Μάρκον ἡ θεία χάρις
Τίθησιν ἀλλην ἀρραγεστάτην πέτραν,
Κρηπίδα καὶ σφραγίδα τῆς Ἐκκλησίας,
Εὐαγγελιστὴν δεύτερον θεηγόρον.

5. Ἐξ οὐ μυκθείς, τῶν θεοπρεπεστάτων
Ἐργων Ἰησοῦ σκέπτεται τὸ βιβλίον,
· Γιὸν Θεοῦ τὸν Χριστὸν ἐκ προοιμίων
Λαμπρῶς διδάσκων καὶ σοφῶς ἀναγράφων.

Στίχοι εἰς τὸν ἄγιον Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν³.

¹ Ἰδε Anecdota Sacra et Profana, σελ. 26—27. Lips. 1855.

² Οἱ εἰς τὸν Μάρκον στίχοι οὗτοι ἐκδέδονται: καὶ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Βαρθολαίου Κουτλουμουσιανοῦ ἐκ χειρογράφου τεύχους τῆς ἐν Χάλχῃ μονῆς τῆς Θεοτόκου (ἴδ. Ὑπόμν. Ἰστορ. περὶ τῆς κατὰ τὴν Χάλκη μονῆς Θεοτ. σελ. 95).

³ Ἐν τῷ ΤΑΔ' τεύχει εἰς Νικήταν φιλόσοφον τὸν Παρλαγόνα ἐπιγράφονται οἵδε οἱ στίχοι.

Ζωῆς τὸν δρότον Χριστὸν ἡξιωμένος
 Φαγεῖν, ταφῆς λάμψαντα τῆς τριημέρου,
 Εὐαγγελιστὴς τυγχάνει Λουκᾶς τρίτος·
 Ὡς Παῦλος αὐτὸς οὐρανὸν φθάσας τρίτον,
 5 Καὶ τὴν ἀνωθεν τῶν ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον
 Λόγων ἀκούσας ἐκπυεῖ θεωρίαν.
 Οἶων δὲ Λουκᾶς εὔτυχεὶ διδασκάλων!
 Οὐτως ἀνωθεν οὗτος ἡκριβωμένος,
 10 Τὰ θεῖα θείας Ιστορεῖ, δεδειγμένος
 Ῥίτωρ πυρίπνους, πάνσοφος θεηγόρος.

Στίχοι εἰς τὸν ἄγιον Ἰωάννην τὸν Εὐαγγελιστήν.

Ο Παρθένος τί τὸν τεκόντα τὸν κάτω
 Εἰπὼν τεκόντα τὸν Θεὸν κατὰ μόνον;
 Ὡς Παρθένος γέρη πρὸς τὸν ἐκ τῆς Παρθένου
 Λαλοῦντα Χριστόν, οἷς συγγενὴς τρέχει.
 5 Ἐντεῦθεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ γυνησίως
 Πεσών, ἐκεῖθεν τὴν ἀβύσσον λαμβάνει
 Τῇς γνώσεως, καὶ πάντα πλουτεῖ τὸν κόσμον
 Μυστήρια ἀγνωστα καὶ τοῖς Ἀγγέλοις.
 Ὁ θεηγόρος τέταρτος οὖν Ἰωάννης
 10 Εὐαγγελιστὴς ἀλλ' ἐν ὑψει δογμάτων
 Πρῶτος, μέγιστος, ἀκρος, ἀρχὴ καὶ τέλος.

γΕ'.

OMOIION

"Ομοιον τῷ προηγουμένῳ ἐν σχήματι δγδόου μικροῦ. Περιέχει φύλλα 344 καὶ ἔστι χεκαλλιγραφημένον ἐπὶ λεπτῆς περγαμηνῆς περὶ τὴν I' ἑκατονταετηρίδα, ὡς ὁ τῶν χαρακτήρων τύπος δίδωσιν εἰκάσται. "Εχει δὲ καὶ τὰ τῆς παλαιᾶς μουσικῆς σημεῖα ἐν μόνοις τοῖς ἐπ' Ἐκκλησίας ἀναγινωσκομένοις τμήμασι, ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ ἑκάστου Εὐαγγελίου τὸν τῶν κεφαλαίων IIετακα, πλὴν τοῦ εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἐξερρύη γάρ μετὰ καὶ τῶν τοῦ Εὐσεβίου προτεταγμένων Καρόνων, μόνης τῆς πρὸς Καρπιαρὸν Ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἐναπομεινάσης. "Ἐν τῷ τέλει εὑρηται ἡ ὑπογραφή: «† Ὁ ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Κώου Σεραφείμ», οὗ κτῆμα ἦν τὸ τεῦχος, ὡς ἔοικεν.

γΓ'.

OMOIION

Καὶ τοῦτο ὅμοιον τῷ προηγουμένῳ, πλὴν ὅτι οὐκ ἔχει τὰ τῆς μουσικῆς σημεῖα. "Ἔστι δὲ γεγραμμένον ἐν σχήματι δγδόου κατὰ τὴν II' ἑκατονταετηρίδα καὶ περιέχει φύλλα 253.

γΖ'.

OMOIION

Καὶ τοῦτο ὅμοιον, σύγχρονόν τι καὶ ισομέγεθες· τῷ ἀνωτέρῳ, πλὴν ὅτι λίαν ἀμαθοῦς ἀντιχρα-

φέως ἔργον ἔστιν. Περιέχει δὲ φύλλα 159, καὶ ἔστιν ἀτελές λείπουσι γὰρ ΙΒ' κεφάλαια ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην, ἀπὸ τοῦ ΙΖ' δηλονότι καὶ ἐφεξῆς. Ἐχει καὶ τὰς τῶν Εὐαγγελιστῶν εἰκόνας ἐπὶ κυανοῦ δαπέδου, ἐξιτήλους δμως ὑπὸ τοῦ χρόνου γενομένας. Ἐν ἀρχῇ εὑρηται Πίταξ Γενικὸς τῶν ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων, καὶ πάλιν εἰδίκὸς τῶν ἔκαστου Εὐαγγελιστοῦ κεφαλαίων. Εἰς μόνους δὲ τὸν Ματθαῖον καὶ τὸν Ἰωάννην φέρεται καὶ σύντομος Ὅπόθεσις.

ζΗ.

ΟΜΟΙΟΝ

"Ομοιον τῷ προηγουμένῳ. Γέγραπται Ἰωάννης κατὰ τὴν ΙΔ' ἑκατονταετηρίδα ἐν σχήματι δγδόσου μικροῦ, καὶ περιέχει φύλλα 271, πρὸς δὲ καὶ τὰς εἰκόνας τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν λελωβημένας δμως.

ζΘ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Περιέχει τοῦτο τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγινωσκόμενα. "Ἐστι δὲ ἀμαθεστάτου ἀντιγραφέως γραφὴ μεγάλοις ἀγχυλωτοῖς γράμμασι τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος. Ἐχει δὲ καὶ τὰ τῆς παλαιᾶς μουσικῆς σημεῖα ἐρυθρόγραφα καὶ σύγχειται ἐκ φύλλων 195 ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ. Νοτίς μέντοι καὶ εὑρώς τὸ τεῦχος διελυμήναντο.

Ρ'.

ΟΜΟΙΟΝ

"Ομοιον τῷ προηγουμένῳ, ἀλλὰ κατηκρωτηριασμένον. "Αρχεται γὰρ ἐκ τοῦ Ε' κεφαλαίου τοῦ κατὰ Μάρχον καὶ τελευτᾷ εἰς τὸ Θ' τοῦ κατὰ Ἰωάννην." Περιέχει δὲ φύλλα 219, καὶ ἐγράφη κατὰ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα ἐν σχήματι δγδόσου.

ΡΑ'.

ΟΜΟΙΟΝ

"Ομοιον τῷ ζΘ', ἐλλιπὲς κατ' ἀρχὰς καὶ περὶ τὰ μέσα. Ἐγράφη περὶ τὴν ΙΔ' ἑκατονταετηρίδα ἐν σχήματι τετάρτου καὶ περιέχει φύλλα 123.

ΡΒ'.

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΖΙΓΑΒΗΝΟΥ

Τὸ τεῦχος φέρει τοιάνδε ἐπιγραφήν: «Ἐνθυμίου μοναχοῦ τοῦ Ζιγαβηνοῦ Ηαροπλία δογματικὴ συγγραφεῖσα κατὰ κέλευσιν Ἀλεξίου βασιλέως τοῦ Κομιγηνοῦ». Μεταξὺ τοῦ χειρογράφου τούτου καὶ τοῦ ἐντύπου [ἔκδ. Τεργοβύστου 1718] πολλὴν δρῶμεν τὴν διαφορὰν κατά τε τοὺς Τίτλους καὶ τὰς τῶν ἀγίων Πατέρων μαρτυρίας, αἷς ὁ Ζιγαβηνὸς χρῆται πρὸς ἀπόδειξιν. Τὸ μὲν γὰρ χειρόγραφον περιέχει Τίτλους ΚΗ', τὸ δὲ ἐντυπὸν ΚΖ'. Παρὰ τοῦτο δέ, τὸ ἐντυπόν ἔστι κατὰ δύο Τίτλους ἐλλιπές εὐθὺς γὰρ μετὰ τὸν ΙΗ' μεταπηδᾷ εἰς τὸν ΚΑ'. Λείπει δὲ καὶ ὁ τελευταῖος Κατὰ.Σάρακηνῶν Τίτλος. Ἐν τῷ χειρογράφῳ δὲ πάλιν λείπει ὁ

Παράτιτλος, ἡτοι ἡ πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας Ἐπιστολὴ τοῦ πατριάρχου Φωτίου. Αἱ δὲ αὖ μαρτυρίαι ἐν πολλοῖς τοῦ χειρογράφου Τίτλοις εἰσὶ πλείους καὶ διεξοδικώτεραι, ὅπου γε τὸ ἔντυπον ἔχει ἐλάσσονας καὶ βραχυτέρας καὶ πᾶλιν ἐνιαχοῦ, ὅπου τὸ χειρόγραφον ἔχει δλίγας καὶ ἐπιτετμημένας, αὗται ἐν τῷ ἔντύπῳ εἰσὶ πλείονες. Περιέχει δὲ τὸ τεῦχος φύλλας 251 καὶ ἔγραφη κατὰ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα ἐν φύλλῳ.

ΡΓ'.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Περιέχει τὸ τεῦχος ταῦτα τῷ ἀνωτέρῳ, πλὴν ὅτι ἐλλιπές ἐστι τῆς ἀρχῆς, ἐκπεσόντος τοῦ Α' Τίτλου καὶ μέρους τοῦ Β'. Περιλαμβάνει δὲ ἐπιπλέον καὶ τὸν Παράτιτλον, ἡτοι ἐκ τῆς τοῦ πατριάρχου Φωτίου πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας Ἐπιστολῆς περὶ τῶν ἐπτὰς οἰκουμενικῶν Συνόδων. Εἴθ' οὕτω περιέχονται καὶ τὰ ἔξης: Πεύσεις προσαχθεῖσαι ὑπὲρ Κωνσταντίου, Θεοχαρίστου, Ἀρδρέου, Δόμιου, Ἰσιδώρου, Λεοτίου Ἐπισηκρίτου, Καϊσαρίῳ τῷ ἀδελφῷ τοῦ ἀγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ, διηγήσκα ἐκρατήθη ἐν Κωνσταντινούπολει διδάσκειρ ἐπὶ ἑτη κ'¹. Σύγκειται δὲ τὸ τεῦχος ἐκ φύλλων 244 ἐν τετάρτου σχήματι καὶ ἔγραφη μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος, καθάδη δηλοῦσιν οἱ ἐν τῷ τελει φερόμενοι στίχοι οὓτοι:

«Πόνφ τε πολλῷ κτησαμένῳ τὴν δέλτον
Τὴν πεντάτευχον Ὁπλοθήκην δογμάτων,
Λουκᾶς ταπεινὸς Δαμακλῶν ἀρχιθύτης·
Γραφεὺς τῆς αὐτῆς [Ξε]νοφῶν ἀναγνώστης.

5 "Ετει τρέχοντι χιλιάδων ἔξαδι,
Ἐκατοντάδων τῆς ἑβδόμης τρεχούσης,
Καὶ τῆς δεκάδος τῇ [έπταδι] πληρούσας,
Καὶ παρ' ἡμισυ φθάνων ἐν τῇ δεκάδι,
Ἐπανατρέχω τῶν δεκάδων ἑπταδι.

(Τουτέστιν 6770, σωτήριον δὲ 1262).

ΡΔ'.

ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ

Καίτοι τοιαύτην φέρον τόδε τὸ τεῦχος ἐπιγραφήν, ἀλλ' ὅμως οὐχὶ πάντων τῶν τῆς Ἐκκλησίας μυστηρίων περιλαμβάνει τὴν Ἀκολουθίαν, εἰμὴ μόνον τὴν τῆς Βαπτίσεως, τοῦ Γάμα τὰς εὐχὰς τῆς Γορυκλισίας, τὰς εὐχὰς τοῦ μεγάλου Ἀγιασμοῦ, καὶ Εὐαγγέλια καὶ Ἀποστολοῦς εἰς δικαίας τὰς ἑορτὰς δεσποτικής, τε καὶ ἀγίων. Περιέχει δὲ τοῦτο 276 ἐν σχήματι δηρῶν καὶ ἔγραφη, παρ' τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα.

ΡΕ'.

ΟΜΟΙΟΝ

Καὶ τοῦτο τὸ τεῦχος περιέχει διαφόρους εὐχάς, οἷον: τοῦ Λυχνικοῦ, τοῦ Ὁρθρου, τηκοστῆς, Ἐπὶ ἀροτέει θεμελίου οἰκου, Ἐπὶ μιαροφαγησάντων, κλπ., ἐπιπλέ Λειτουργίας τοῦ ἀγίου Βασιλείου, τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Βαπτίσεως, τὴν τοῦ

¹ "Εγει Πεύσεις καὶ Ἀποχρίσεις ΣΚ".

καὶ μικροῦ Ἀγιασμοῦ, καὶ Ἀποστολοεναγγέλια εἰς τὰς καθημερινάς. Περιέχει δὲ 167 φύλλα ἐν σχήματι δγδόσου, καὶ ἔγραφη κατὰ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα.

PΓ'.

ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

Ἐστι τὸ τεῦχος τοῦτο γεγραμμένον ἐν φύλλῳ περὶ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα καὶ περιέχει φύλλα 256. Εὑρηνται δὲ ἐν αὐτῷ τὰ ἔξης ἐκ τῶν τοῦ θείου τούτου Πατρὸς συγγραμμάτων:

α') Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην μονάχοντα. Περὶ ὑπομονῆς καὶ τοῦ μὴ ἀπατᾶσθαι τοῖς λογισμοῖς προφάσει δικαιωμάτων καὶ λέγειν δτι ως βοσκός πορεύομαι καὶ Περὶ σωφροσύνης. β') Περὶ ἀρετῆς πρὸς τεώτερον μοναχόν (διήρηται εἰς Παραινέσεις Δ', Κεφάλαια Δ'). γ') Περὶ ἀρετῆς Κεφάλαια Ι'. δ') Πρόλογος εἰς τό: «Πρόσεχε σεαυτῷ», Κεφάλαια ΙΒ'. ε') Λόγοι ἀσκητικοὶ εἰς τό: «Πρόσεχε σεαυτῷ». Κεφάλαια ΙΒ'. σ') "Οτι οὐ δεῖ μετεωρίζεσθαι, ἀλλὰ κλαίειν καὶ πενθεῖτρ εαυτούς. ζ') Συμβούλια Περὶ πνευματικοῦ βίου πρὸς τεόφυτον μοναχόν, Κεφάλαια ΗΓ'. η') Περὶ ὁρθοῦ βίου, Κεφάλαια ΠΘ'. θ') Μακαρισμοὶ, ἐν Κεφαλαιοῖς ΝΕ'. ι') Μακαρισμοὶ ἔτεροι. ια') Λόγοι παραινετικοὶ πρὸς μοναχοὺς ΜΓ'.

PΖ'.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Τὸ τεῦχος τοῦτο περιέχει φύλλα 317 καὶ ἐστι γεγραμμένον ἐν φύλλῳ περὶ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα. Περιέχονται δὲ ἐν αὐτῷ ταῦτα:

α') Περὶ ψυχῆς καὶ περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. β') Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην μονάχοντα. γ') Περὶ ἀρετῆς πρὸς τεώτερον μοναχόν. δ') Εἰς τό: «Πρόσεχε σεαυτῷ»¹. ε') "Οτι οὐ δεῖ γελᾶτρ καὶ μετεωρίζεσθαι, ἀλλὰ κλαίειν. σ') Συμβούλια Περὶ πνευματικοῦ βίου πρὸς τεόφυτον μοναχόν, Κεφάλαια ΗΓ'. ζ') Περὶ ὁρθοῦ βίου, Κεφάλαια ΠΘ'. η') Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ περὶ ἄγαντος καὶ ἀσφαλείας πολλῆς, πρὸς ἀδελφὸν ἐκπεσόντα. θ') Περὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ μὴ ζηλοῦν ἀμαρτωλούς τὸν καιρὸν προφασίζομένους, καὶ Εἰς τὸν Νῷον. ι') Εἰς τὸν Λότον, καὶ Περὶ ἀσφαλείας. ια') Εἰς τὸν Προφήτην Δαρεὶλ καὶ εἰς τοὺς ἀγίους Τρεῖς Παῖδες, Πρὸς τὸν λέγοντα δὲ καιρὸς πονηρὸς ἐστι, σωθῆται οὐ δύναμαι. ιβ') Περὶ μετανοίας. ιγ') Πρὸς καθαίρεσιν ὑπερηφανίας. ιδ') Περὶ ὑπομονῆς καὶ κατανύξεως. ιε') Περὶ ἀναστάσεως τεκρῶν, Ἐρώτησις. ιι') Περὶ τοῦ μὴ σκαρδαλίζειν τὸν πλησίον, καὶ περὶ ὁρθοῦ βίου Παραίτεσις. ιζ') Περὶ μητήμης θαράτου καὶ Περὶ ἀρετῆς καὶ πλούτου. ιη') Εἰς Ἰουλιαρδὸν τὸν ἀσκητήν. ιθ') Πρὸς τὸν αὐτόν. ικ') Πρὸς τοὺς λέγοντας ἀπὸ ἐμπτευματώσεως τῆς γῆς τοὺς σεισμοὺς γίνεσθαι.

¹ Ἐν τῇ τοῦ φύλλου τοῦδε πάζῃ γέγραπται τὰ ἔξης, ὡν τὴν γραφὴν τηροῦμεν ἀπαράλλακτον: «αχρθ' Ἡδύτηνον ἵη ηλθετ τον Βέρετζαρον ἡ αρμαδα κε γίαγουμισετ τιν Πατέρον ιμερα σαβάτο κε ήτον γεγεραλίς δ Φραζοκο Μοριζίτης δ Σγαρδέλλις κε ἀγαθεματ τον». Τὴν δὲ λεηλασίαν ταύτην περιπαθῶς ἀπομνημονεύει καὶ δ 'Ενετὸς ιστορικὸς 'Ιερώνυμος Βρουσώνης διὰ τούτων: «Ἄληθέστατον δὲ ἐστίν, δτι μεταξὺ τοσούτων εὐπραγιῶν ἡμαύρωσε τὴν διαγωγὴν τῶν τοῦ στόλου ἀρχηγῶν ἡ τῶν στρατιωτῶν ἀκράτεια, οἵτινες οὐδὲ αὐτῶν τῶν ιερῶν ἀπέσχοντο κατὰ τὴν τῆς νήσου Πάτμου λεηλασίαν διήρκασαν γάρ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ (δε αὐτόσες ἔξορισθεὶς εἶδε καὶ ἔγραψε τὰ τῆς θείας Ἀποκαλύψεως μυστήρια), τὸν καὶ παρ' αὐτῶν τῶν Τούρκων ἀείποτε σεβάσθεντα, διὰ τὴν ἀρχαίαν τῶν λαῶν εὐλάβεταιν. Διά τοι τοῦτο αἱ τῶν πιστῶν φυχαὶ ἐθρήνησαν ἀμα καὶ ἐβδελύξαντο τὴν οὖτο φρικαλέαν ιεροτυλίαν ταύτην» [Girol. Brussoni Histor. dell'ultima guerra tra Veneziani e Turchi dall'anno 1644, fino al 1671. Βιβλ. XVI, σελ. 69].

κα') Περὶ τοῦ μὴ ἀπατᾶσθαι ὑπὸ ἐλληνικῆς ἐννοίας. κβ') Περὶ ὑπομονῆς καὶ συντελεῖας καὶ παρονοίας τοῦ Κυρίου, ἀδιαδόχου τε τῶν δικαίων βασιλείας καὶ ἀτελευτήτου τῶν ἀμαρτωλῶν κολάσεως, Ὅπόθεσίς τε ἐξομολογήσεως καὶ προτροπὴ μελέτης τῶν θελών Γραφῶν· τίνες αἱ μεθοδεῖαι τοῦ ἔχθροῦ, καὶ τὸ τῆς ἡσυχίας ὠφέλιμον. κγ') Περὶ παρθενίας. κδ') Περὶ τῶν παθῶν. κε') Περὶ μεταροής, "Ἐτερος. κζ') Περὶ καταρύξεως. κζ') Λόγος παραιγετικός. κη') Λόγος καταρυκτικός. κθ') Εἰς Πατέρας τελειωθέντας. λ') Περὶ τοῦ πάθους τοῦ Σωτῆρος. λα') Περὶ κρίσεως καὶ ἀγαστάσεως. λβ') Εἰς ἐρημίτας Πατέρας τελειωθέντας. λγ') Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Λόγου τετρασύλλαβα. λδ') Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Λόγου ἑπτασύλλαβα. λε') Περὶ φόβου ψυχῆς. λσ') Εὐχή. λζ') Ὑπομητικόν. λη') Νονθεσία, ἥγουν κατήχησίς πρὸς μοραχούς. λθ') Περὶ ἀρετῶν καὶ κακῶν. μ') Περὶ φόβου Θεοῦ. μα') Περὶ ἀφοβίας. μβ') Περὶ ἀγάπης. μγ') Περὶ μακροθυμίας. μδ') Περὶ ψυχῆς ὅταν πειράζηται ὑπὸ τοῦ ἔχθροῦ πῶς ὁφεῖται μετὰ δακρύων τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι. με') Περὶ κρίσεως καὶ καταρύξεως. μζ') Περὶ μακαρισμῶν καὶ ταλαιπωμῶν. μζ') Περὶ καταρύξεως. μη') Περὶ μεταροής καὶ ὑπομονῆς. μθ') Πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐμπαθῶν διαγόντων καὶ τιμὰς ἀπαιτούντων. ν') Ἐξομολόγησίς, ἥγουν προσευχὴ πρὸς Θεόν. να') Εἰς τὴν δευτέραν παρονοίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. νβ') Περὶ πίστεως. νγ') Ἐλεγχός ἐαντῷ καὶ ἐξομολόγησίς. νδ') Περὶ ιερωσύνης. νε') Λόγοι παραιγετικοὶ πρὸς μοραχούς. νε') Προτροπὴ πρὸς θεοσέβειαν. νζ') Πρὸς ἀρχαρίους μοραχούς Παραίτεσις. νη') Προτροπὴ διδασκαλίας ἐνθέου. νθ') Πρὸς ἀρχαίους μοραχούς Παραίτεσις ἐτέρα. ξ') Διδασκαλία μετὰ τονθεσίας. ξα') Περὶ καρόγος μοραχοῦ, καὶ δι τοῦ δε τέτραζεσθαι καὶ μὴ ὀλιγωρεῖτε. ξβ') Περὶ τοῦ μὴ ἀκηδιᾶτο διὰ τὸν χρόνον. ξγ') Πρὸς τὸν προεστῶτα, καὶ Περὶ ὑποταγῆς καὶ τονθεσίας. ξδ') Ἐπάλειψίς πρὸς ἀγῶνας τοῦ μορήρους βίου καὶ ἀσκήσεως ὑπόδειγμα. ξε') Ὑποτύπωσίς πρὸς ἐπηρεαζομένους ὑπὸ τοῦ ιδίου λογισμοῦ. ξε') "Οτι χρὴ τὸν ὑποστρέφοντα ἀδελφὸν ὑποδέχεσθαι ἀμητικάκως καὶ μετὰ χαρᾶς. ξζ') Πῶς δε ταραχαλεῖται τοὺς ὀλιγωροῦντας. ξη') Περὶ τοῦ μὴ φέμεσθαι τοὺς ὄφθαλμοὺς ὡδε κάκετος, ἀλλὰ μᾶλλον κάτω ἔχει τὸ βλέμμα, ἀνω δὲ τὴν ψυχὴν πρὸς Κύριον· καὶ ἐν τίνι κατήργηται δὲ δαίμων τῆς πορείας. ξθ') Περὶ ἀγνοποτάκτων, καὶ Περὶ καταστάσεως καὶ φόβου Θεοῦ καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος. ο') Πρὸς ἀδελφὸν ἐκπεσόντα, καὶ Περὶ μεταροής. οα') Πρὸς τίνα ἀδελφὸν Λόγος, Εἴρηται: «Κρετσσορ γαμετὴ ἡ πυροῦσθαι». οβ') Πρὸς ἀδελφὸν ἐρωτήσατα περὶ Ἡλλ τοῦ ιερέως, δι τοῦ κακολογοῦντες Θεὸν[οι] νιοι αὐτοῦ οὐκ ἐρουθέτει αὐτούς, καὶ περ ἀκούομεν δι τοῦ παρήγγελλεν αὐτούς καὶ ἐρουθέτει. ογ') Παραίτεσις πρὸς Εὐλόγιον. οδ') Πρὸς ἀκηδιαστὴν μοραχὸν λέγοντα: 'Αφίημι τὸ μοραστήριον καὶ εἰς τὸν κόσμον ὑπάγω. οε') Παραίτεσις, Περὶ κακοηθείας. οζ') Κεφάλαια P', πῶς κτᾶται τις ταπεινοφροσύνην. οζ') Περὶ γλωσσαλγίας καὶ παθῶν. οη') Λόγος ἀσκητικός. οθ') Περὶ θείας χάριτος. π') Ἐγκώμιον εἰς τὸν δοῖον πατέρα ἡμῶν Ἀλέξιον τὸν ἀνθρωπον τοῦ Θεοῦ.

ΡΗ'.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐλλιπές ἔστι τῆς τε ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τόδε τὸ τεῦχος. Περιέχει δὲ φύλλα 219 ἐν σχήματι τετάρτου, καὶ ἐγράφη περὶ τὴν ΙΑ' ἐκατονταετηρίδα. Εὑρηνται δὲ ἐν αὐτῷ διάφοροι Λόγοι τοῦ ὄσιου τούτου Πατρός.

Ε.Γ.Δ. Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Η.

ΡΘ'.

ΗΣΥΧΙΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ

Τεῦχος ἐν φύλλῳ μεγάλῳ ἔλλιπες ἐν τῷ τέλει, συγκείμενον ἐκ φύλλων 264, γεγραμμένον δὲ περὶ τὴν Θ' τελευτῶσαν ἡ γοῦν τὴν Κάρχομένην ἑκατονταετηρίδα ὑπ' ἀντιγραφέως ἀπαιδεύτου. Τὰ δὲ περιεχόμενα ἐν αὐτῷ ἔστι ταῦτα:

α') Συναγωγὴ ἀπορῶν καὶ ἐπιλύσεων ἐκλεγεῖσα ἐν ἐπιτόμῳ ἐκ τῆς Εὐαγγελικῆς Συμφωνίας τοῦ ἀγίου Ποντίου πρεσβυτέρου Ἰεροσολύμων (ἐν Κεφαλαίσις Ξ')¹. β') Τοῦ ἀγίου Βασιλείου ἐκ τῶν Κατὰ Εὐρούλου περὶ τῆς ὁμοονοσίου Τριάδος. γ') Τοῦ ἀγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν Πρὸς Ἐρμελαρ περὶ τῆς ὁμοονοσίου Τριάδος. δ') Ιουστίνου Φιλοσόφου καὶ Μάρτυρος ἐκ τῆς Ὁρθῆς Πίστεως². ε') Μαξίμου ἐκ τοῦ περὶ Πῶς ἐρώκησεν ὁ Θεὸς Λόγος, καὶ τί ἐροκήσιε. σ') Τοῦ ἀγίου Αραστασίου Πῶς σῶμα μικρὸν δύναται ἀπερίγραπτον εἰραι, ὃ ἀνέλαβεν ὁ Κύριος ὁ γὰρ Θεὸς παταχοῦ. ζ') Τοῦ Νηστῆς ἐκ τοῦ Κατηχητικοῦ. η') Μιχαὴλ Συγκέλλου Ιεροσολύμων Λίβελλος περὶ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. θ') Περὶ τῶν ἀγίων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνοδῶν³. ι') Τοῦ ἀγίου Αραστασίου Ἀποκρίσεις πρὸς τὰς ἐπενεγχθεῖσας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρά τινων ὄρθοδόξων περὶ διαφόρων κεφαλαίων⁴. ια') Θεοδώρου πρεσβυτέρου τῆς Ραΐθου Περὶ τῶν αὐτῶν (δηλονότι Περὶ οὐσίας καὶ φύσεως, ώς ἐκ τῶν λεγομένων συνάγεται). ιβ') Τοῦ αὐτοῦ Περὶ ἐρώσεως, διτὶ κατὰ τὸ τρόπον γίνεται ἐρώσις. ιγ') Γεωργίου Χοιροβοσκοῦ Περὶ τρόπων. Ἐχει τοιάνδε ἀρχήν: «Ποιητικὸν τρόποι εἰσὶν ΚΖ', Αλληγορία. Μεταφορά. Κατάχρησις. Μετάληψις κτλ.». Οὐχ εὑρομεν δ' αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐκδεδομένων λοιπῶν γραμματικῶν αὐτοῦ συνταγματίων. ιδ') Επιφαράτου ἐκ τῶν Παναρίων. ιε') Διάλογος τῶν ἀγίων Βασιλείου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἀρχεται οὕτω: «Βασίλ. Τί ἐστιν ἀρχή; Γρηγόρ. Τὸ πρῶτον αἴτιον τοῦ δευτέρου αἰτίου.—Βασ. Τοῦτο τὸ δεύτερον αἴτιον οὐσιώδως φησεῖται ἐν τῇ μητρᾳ Μαρίᾳ; — Γρ. Οὐσιώδῶς κτλ.». Ἰσως δ' ἐστὶν ὑποβολιμαῖος καὶ ὁ Διάλογος οὗτος, ώς ὃ ἐν τῷ ΞΓ' τεύχει. ιι') Θεοδωρίτου ἐκ τοῦ Περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. ιζ') Εἰρηναίου Λυγδόνων ἐκ τοῦ Εἰς τὴν Γέρεσιν. ιη') Λύγονοστίτου ἐκ τῶν Δογματικῶν. ιθ') Περὶ τῆς ἐπιφαρείας τοῦ Κυρίου, ἐκ τῶν Ἀποστολικῶν Διατάξεων. ιχ') Εὐσεβίου ἐκ τῶν Χρονικῶν. Καὶ τοῦτο περὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπιφανείας πραγματεύεται. Πληροῦν δὲ ἐν καὶ ἡμίτιυ φύλλον τοῦ χειρογράφου, οὐ καὶ συνέχεια συναπώλετο τοῖς ἐκριεῖται φύλλοις.

¹ Ἐκδίδοται ὑπὸ Ιωάννου Βαπτιστοῦ Κοτελερίου ἐν τοῖς Μημείοις τῆς Ελληνικῆς Εκκλησίας [J. Bapt. Cotelerii Ecclesiae Graecae Monumenta, τόμ. III, σελ. 4—53].

² Αὕτη ἐστὶν ὅλοκληρος (πλὴν τοῦ Προλόγου καὶ τοῦ Επιλόγου) ἡ καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Εἰδελβέργης τοῦ 1593 ἔτους φερομένη: «Ἐκθεσις πίστεως περὶ τῆς Ὁρθῆς Ομολογίας, ἡτοι περὶ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοονοσίου Τριάδος».

³ Συνοπτικὴ ἐστὶν ἀφήγησις περὶ τοῦ ποῦ, καὶ πότε, καὶ ἐπὶ τίνι ἐκάστη συνεχροτήθη. Περιλαμβάνεται δὲ ἐν φύλλοις τέσσαρειν.

⁴ Τοῦτο ἐστι τὸ Ἐνετίζοι κατὰ τὸ 1777 ἐκδοθὲν ὑπὸ τὴν ἐπίγραφήν: «Οδηγός καταλήγει δὲ διου καὶ τὸ ἔντυπον, δηλονότι εἰς τό: «Τοῦ ἀγίου Μαξίμου Περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ φύσεως, ἐκ τῶν ἔξω. (Σημειώσαι δὲ διτὶ ἡρηθεῖσα ἐκδοσίς οὐκ ἔχει τὴν ἐπιγραφήν: Τοῦ ἀγίου Μαξίμου, ἀλλ' ἀπλῶς: «Περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ φύσεως κατὰ τὸν ἔξω»).

ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Θ.

ΡΙ'.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

Σύγκειται τὸ τεῦχος ἐκ φύλλων 193 ἐν σχήματι τετάρτου μικροῦ καὶ ἔστι γραφὴ τῆς ΗΓ' ἑκατονταετηρίδος. Προηγεῖται μὲν οὖν: Α') Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῷ προλεγομένῳ τῆς Γραμματικῆς. Ἐνταῦθα πράγματεσται: α') Περὶ προσῳδίας. β') Περὶ τέχνης. γ') Περὶ Γραμματικῆς. δ') Περὶ ἀγαρρώσεως. ε') Περὶ τόρον. σ') Περὶ στιγμῆς. ζ') Περὶ φαντωδίας. η') Περὶ στοιχείων. θ') Περὶ συλλαβῆς. ι') Περὶ μακρᾶς συλλαβῆς. ια') Περὶ βραχείας συλλαβῆς. ιβ') Περὶ κοινῆς συλλαβῆς. ιγ') Περὶ λέξεως. ιδ') Περὶ Ὄνοματος. ιε') Περὶ Ῥήματος. ις') Περὶ Συζυγίας. ιζ') Περὶ Μετοχῆς. ιη') Περὶ Ἀρθρον. ιθ') Περὶ Ἀπτωκυίας. ιχ') Περὶ Προθέσεως. ια') Περὶ Ἐπιφρήματος καὶ ιβ') Περὶ Συνδέσμου, τῶν πάντων ἐν φύλλοις ὅκτὼ περιλαμβανομένων. Β') Θεοδοσίου Γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως Καρόντες ὄνομάτων κατὰ σύντομον περιοχήν. Μεθ' οὓς ἔπειται καὶ ἡ δλη γραμματικὴ πράγματεία ἐν φύλλοις 154 περιειλημμένη. Σημείωσαι δ' διτὶ ἡ Γραμματικὴ αὕτη ἐκδέδοται ὑπὸ Car. Guil. Göttling. Lips. 1822, ἐν πολλοῖς ὅμως διαφέρει τοῦ ἡμετέρου χειρογράφου ὃσον ἔξι ἐπιπολῆς παρετηρήσαμεν· τοὺς δὲ Karόντας προεκδέδωκεν ίδιᾳ ὁ Ἐμ. Βέκκερος (Bekker) ἐν τοῖς αὐτοῦ Ἐλλην. Ἀρεκδότοις [τόμ. Γ'. Βερολ. 1821]. γ') Νικήτα Σερφῶν Πόνημα. Ἐχει τὴν ἐπιγραφὴν στιχηρὰν οὕτω: «Τὸ τοῦ Σερφῶν πόνημα Νικήτα τόδε», καὶ περιλαμβάνει ἐν φύλλοις εἴκοσι Karόντας ὄρθογραφίας ἐν εἰδει ἐκκλησιαστικῶν Τροπαρίων πεποιημένους τε καὶ κατ' ἥχον μεμελισμένους, οἵα εἰσιν οἱ Εἰρμοί, τὰ Ἐξαποστειλάρια, τὰ Προσόμοια, κττ. Προηγεῖται δὲ Προσόμοιον ἥχου α', πρὸς τὸ Κάθισμα: «Τὸν τάφον σου, Σωτήρ», οἷον: »Ἐπίθετα Διός, Δωδωραῖος, Ἰδαῖος, ἐρχεῖος, πολιεύς, ἐταιρεῖος, καναῖος [γρ. κηραῖος], μειλίχιος, κεραύνιος, αἰγιοῦχος καὶ ἥπιος, Πτκος, φίλιος, ἀρκυλομήτης, Πισσαῖος, μήστερ [γρ. Μήστωρ], φύξιος, κελαινεφής, καταβάτης [γρ. καταβάτης], βολαῖος [γρ. βουλαῖος], φυτάλιος». Ταῦτα δ' ἐξέδωκε πρῶτος ὁ F. Creuzer ἐν τοῖς αὐτοῦ Μελετήμασιν [Meletemata etc. Lips. 1817]. δ') Τοῦ αὐτοῦ Στίχοι ιαμβικοὶ εἰς τὸ αὐτὸ πόνημα. (Περιεργίας χάριν παρατιθέμεθα τοὺς ἔξι, ἀγνοοῦντες εἴ που τυγχάνουσιν ἐκδεδομένοι. Εἰσὶ δὲ στίχ. 193):

«Πέδον τιθηνὸν ἀκρίβου, πεφιλμένε·
Ἐν διχρόνῳ σύνταττε τὴν συνεργίαν·
Ο χρυσομανῆς μή σε φυγέτω Μίδας·
Ἐθνος τε Μήδων, ἀμα χώρα Μηδία·
5 Αρραβίαν πρόσγραφε τῇ παραλίᾳ·
Κωρύκιον λόφον τε παραπλησίως·
Λάτρευε τῷ πλάσαντι, μὴ κτίσιν σέβου= κτλ.

ε') Τοῦ αὐτοῦ ἔτεροι στίχοι πολιτικοὶ εἰς τὸ αὐτὸ πόνημα (στίχ. 266). σ') Τοῦ αὐτοῦ ἔτεροι στίχοι ὅμοιοι εἰς τὸ αὐτὸ πόνημα (στίχ. 40). ζ') Τοῦ αὐτοῦ ἔτεροι στίχοι ιαμβικοὶ εἰς τὸ αὐτὸ πόνημα (στίχ. 100)¹. η') Τοῦ μακαρίτον ὑπερτίμου καὶ προέδρου τῶν

¹ Ἐν τοῖς τοῦ περιωνύμου Βοισονάδου (I. Fr. Boissonade) Ἐλληνικοῖς Ἀρεκδότοις εὑρηνται ἑκατὸν μόνον στίχοι τοῦ συγγραφέως τούτου ἐκδεδομένοι [τόμ. Γ', σελ. 323].

φιλοσόφων κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ στίχοι πολιτικοὶ πρὸς τὸν βασιλέα κύρῳ Κωνσταντίνο τὸν Μορομάχον Περὶ τῆς Γραμματικῆς¹.

Ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ τεύχους προσέθηκεν ὁ ἀντιγραφεὺς τὴν ἀκόλουθον συνταγὴν²:

‘Ἀλάτιον σκευασθὲν ὑπὸ τοῦ ἄγεου καὶ πανευφῆμου Ἀποστόλου Λουκᾶ.

Τὸ τοιοῦτον ἔχει τὰ ὑποτεταγμένα κεφάλαια· διὸ καὶ Δωδεκάθειον λέγεται. “Οὐερ καὶ οἱ εὐσεβῶς βιοῦντες τούτῳ κέχρηται, διὰ τὸ ὑγιαίνειν αὐτοὺς καὶ τὸ πολλὰ αὐτοὺς ἀραγιρώσκειν. Φλέγμα ἐν τῷ θώρακι οὐκ ἐᾶ γίνεσθαι· ὅρασιν τηρεῖ μέχρι γήρως· οὐ βῆχα, οὐκ ἀπόρροιαν τριχῶν ποιεῖ· χολὴν δὲ πᾶσαν καθαρεῖ· χυμοὺς ἀγαλλεῖ· σπασμοὺς παύει· ποδαλγοὺς καλλίνει· καὶ ὁδόντας ἀλγεῖται οὐκ ἐᾶ. Σκενάζεται δὲ οὕτως: ‘Τσσωπον ἔξαρια δ’. Βληχώνιον ἔξαρια β’. Κύμιον ἔξαρια ε’. Μελάρθιον ἔξαρια β’. Ξηροῖς ιρύνεται ἔξαρια β’. ‘Ἄρ . . . ητοι καρπὸν τοῦ χαλ . . . φα (;) ἔξαρια β’. Ἐπιθυμον ἔξαρια β’. ‘Ἄλοης φρυκτῆς κοινῆς ἔξαρια γ’. ‘Ἄλοης ἀρατολικῆς ἔξαρια ιβ’. Τούτων ἔκαστον συντρίβων βα . . . . φον μινομερῶς ἐπὶ τῷ εἰρημέρῳ σταθμῷ, ἐφον καὶ εἰδοποίει εὐθέως ἐν τῷ καιρῷ τῆς βράσεως.

Καὶ τελευταῖον ἐν τῷ ἔξωφύλλῳ τοῦ τεύχους ἀναγινώσκεται: ἡ σημείωσις ἡδὲ γεγραμμένη περὶ τῆς ΙΔ' ἔκατονταετηρίδα:

Τὸ παρὸν βιβλίον ἐπικτηθὲν πρὸς ὀφέλειαν τῶν διέρχεσθαι τοῦτο βουλομέρων νέων παρὰ τοῦ δσιωτάτου μοραχοῦ κυροῦ . . . . καὶ καθηγουμένου τῆς καθ' ἡμᾶς σεβασμίας μορῆς. . . . ἀνετέθη τοῖς λοιποῖς ιεροῖς ἀραθῆμασι τοῦ ταύτης σεβασμίου γαοῦ· δὲ καὶ διορίζεται, ως εἰ τις τῷ μεθ' ἡμᾶς βουληθείη πώποτε ἐν οἰωδήποτε χρόνῳ, καθ' οἰορδήποτε τρόπον τὸ τοιοῦτον ἢ ἐκποιήσασθαι, ἢ χαρίσαι, ἢ ἀνταλλάξαι, ἢ ἐτέρως διπλασιάποτε ἀποκένωσαι τῷ λοιπῷ ἀραθημάτων, ἔξει τὰς ἀρὰς τῷ ΤΙΗ' θεοφόρων ἀγίων Πατέρων, καὶ τῇ μερίδῃ τῷ εἰπόντων τό: ‘Ἄρον, Ἄρον, σταύρωσον αὐτόν, συγκαταλεγῇ, ως ἐκ ζεούσης καρδίας καὶ ἀσχέτου πόθου παρ' ἡμῶν. . . . προσαχθέν.

PIA'.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ

Ἐπιγέγραπται τὸ τεῦχος: «Τοῦ δούλου Πατρὸς ἡμῶν καὶ δομολογητοῦ Θεοδώρου ἱγουμένου τῷ Στούδιον Λόγοι κατηχητικοὶ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς», καὶ περιέχει 339 φύλλα ἐν σχήματι τετάρτου μεγάλου. Ἐγράφη δὲ περὶ τὴν Ι' λήγουσαν ἢ τὴν ΙΑ' ἀρχομένην ἔκατονταετηρίδα, καὶ διήρηται εἰς δύο βιβλία, ὃν τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνει Λόγους κατηχητικοὺς ΗΖ' (λείπει οἱ Α', τοῦ προσθίου φύλλου ἐκρυέντος), τὸ δὲ δεύτερον Λόγους δομοίως ΡΚΔ'.

PIB'.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Σύγκειται τὸ τεῦχος ἐκ φύλλων 157 ἐν σχήματι δγδόου καὶ ἔστι γραφὴ τῆς Ι' ἔκατονταετηρίδος. Λείπει μέντοι τὸ τέλος αὐτοῦ. Περιέχει δέ: α') Λόγους κατηχητικοὺς ἐκ μὲν τοῦ

¹ Καὶ οἱ στίχοι οὓτοι ἐκδέδονται αὐτόθι ὑπὸ Βοισονάδου, συμποσούμενοι εἰς 480· τὸ δ' ἡμέτερον χειρόγραφον περιέχει μόνον 442.

² Τῆς συνταγῆς ταύτης τὴν ἐπιγραφὴν μόνην ἐδημοσίευσεν ὁ πολὺς Μοντεφαλκόνιος ἐκ τοῦ ὑπὸ Δρ. 3497 κώδικος τῆς βασιλ. τῶν Παρισίων βιβλιοθήκης [Palaeogr. Graeca. σελ. 38].